

Az internetes troll mint identitás kialakítása politikai blogok diskurzusaiban

Jelige: Art of trolling

A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával a TÁMOP 4.2.4.A/1-11-1- 2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program” című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

Tartalom

1. Bevezetés	1
2. Elméleti háttér	2
2.1. Az identitás nyelvi kialakításának szociokognitív modellje	2
2.1.1. A diskurzus résztvevőinek az identitásra vonatkozó tudása	3
2.1.2. Az identitásra vonatkozó tudás aktiválása	5
2.1.3. Pozitív és negatív identitásgyakorlatok végrehajtása az adott diskurzusban	5
2.1.4. Az identitás létrejötte az aktuális diskurzusban	7
2.1.5. Az identitásra vonatkozó tudás módosulása/megerősödése	8
2.2. A troll mint identitás kialakításának sajátosságai	8
2.3. Hipotézisek	10
3. Anyag és módszer	11
4. Eredmények	13
4.1. A korpusz kvalitatív vizsgálatának eredményei	13
4.1.1. A troll pozitív identitásgyakorlatai politikai blogok diskurzusaiban	13
4.1.2. A troll negatív identitásgyakorlatai politikai blogok diskurzusaiban	26
4.2. A kvantitatív elemzés eredményei	27
4.2.1. A pozitív identitásgyakorlatok típusgyakorisági értékeinek eloszlása	27
4.2.2. A pozitív identitásgyakorlatok száma a vizsgált diskurzusokban	29
5. Következtetések	30
6. Összefoglalás és kitekintés	32
7. Irodalom	33
8. Mellékletek	36
8.1. A korpuszban szereplő diskurzusok listája	36

1. Bevezetés

Az internetes troll¹ a számítógép közvetítette kommunikáció (computer-mediated communication, CMC) egyik jellegzetes, sűrűn megnevezett társas identitása, amely különösen gyakran jelenik meg politikai blogok diskurzusaiban. A troll a számítógép közvetítette diskurzusok (computer-mediated discourses, CMD) azon résztvevője, akinek igazi célja a diskurzus, valamint a közösség bomlasztása és/vagy egy konfliktus előidézése, illetve elmélyítése a saját szórakoztatására. A troll ugyanakkor tudatosan megkísérel létrehozni egy fiktív identitást, amely szerint őszintén a kérdéses csoport tagjává szeretne válni, és ezt a valójában hamis szándékát közli is (Hardaker 2010: 237). A trollok nyelvi tevékenysége tehát megtévesztésen alapuló identitásmanipuláció (Donath 1999: 43; Hancock 2007: 291). A troll a számítógép közvetítette diskurzusok résztvevői számára kifejezetten fontos identitás, amit az is jelez, hogy számos blog, fórum és weboldal hívja fel a felhasználók figyelmét a trollok tevékenységére, és ad tanácsokat a konfliktusok elkerülése érdekében² (vö. Bódi 2010a; Fábíán 2012; Szabó 2012).

Jelen tanulmány a diskurzusban aktuálisan létrejövő társas identitásként értelmezett troll a funkcionális kognitív pragmatika (Kasher 1998; Sanders–Spooren 2007; Sandra–Östman–Verschuere 2009; Tátrai 2011) és a gyakorlatelmélet (Eckert–McConnell–Ginet 1992, 1995; Bucholtz 1999; Bucholtz–Hall 2004, 2005) keretébe ágyazott, korpuszalapú vizsgálatával foglalkozik. Célja, hogy 40 magyar nyelvű politikai blog összesen 200 diskurzusának kvalitatív elemzése alapján meghatározza, hogy a trollként azonosított és a másokat trollnak nevező résztvevők az adott diskurzusban aktuálisan milyen pozitív és negatív nyelvi identitásgyakorlatok segítségével hozzák létre közösen az internetes troll társas szerepét. A dolgozat tehát arra keresi a választ, hogy egyes résztvevők mi alapján azonosítanak trollként más résztvevőket, valamint hogyan jelzik, hogy ők nem trollként vesznek részt a diskurzusban. A vizsgálat további célja az egyes identitásgyakorlatok típusgyakorlásának megállapítása a teljes korpusz kvantitatív elemzése alapján.

A trollok nyelvi tevékenysége a magyar nyelvészetben lényegében ismeretlen kutatási terület, amit például az is jelez, hogy a *troll* az Infoszótár (Bódi 2010b) által értelmezett

¹ A *troll* megnevezés a legelfogadottabb elmélet szerint a *trolling* nevű tengeri horgászati technikából származik, amely során a horgász a mozgó csónakból vagy hajóból kivetett csalit elhúzza a halak előtt. Az internetes folklórban azonban jelen van egy másik elképzelés is, amely szerint a név forrása a *troll* nevű északi mitológiai szörny (Herring–Job–Sluder–Scheckler–Barab 2002: 372).

² Ezek közül a tanácsok közül a legismertebb a *Ne etesd a trollt! (Don't feed the troll!)*, amely szerint a trollok akkor okoznak a legkisebb kárt a felhasználók számára, ha azok nem reagálnak a trollok megnyilatkozásaira.

szavak között sem szerepel. A nemzetközi szakirodalomban Donath (1999), valamint Herring és szerzőtársai (2002) értelmezik elsőként a trollok nyelvi viselkedését. Ezek a munkák számítógép közvetítette diskurzusok kvalitatív elemzése alapján elsőként írják le a trollok egyes alapvető jellemzőit, ugyanakkor éppen úttörő jellegükből adódóan nem törekednek kvantitatív elemzésre, illetve nem vizsgálják az internetes gyakorlatközösségek tagjainak a trollra mint identitásra vonatkozó tudását. Kiemelendő továbbá Hardaker (2010) tanulmánya, amely az agresszió, a megtévesztés, a bomlasztás és a siker fogalmainak segítségével elemzi a trollokat, továbbá a dolgozat elején már idézett módon definiálja a troll fogalmát. Ez a meghatározás egy magas absztrakciós szinten megfelelően ragadja meg a trollok tevékenységének lényegi jellemzőit, azonban ugyanennyire fontos azoknak a konkrét nyelvi gyakorlatoknak a meghatározása is, amelyeket egyes résztvevők a diskurzus bomlasztása és konfliktusok előidézése céljából használnak, mivel más résztvevők ezek alapján lehetnek képesek arra, hogy trollként azonosítsák őket.

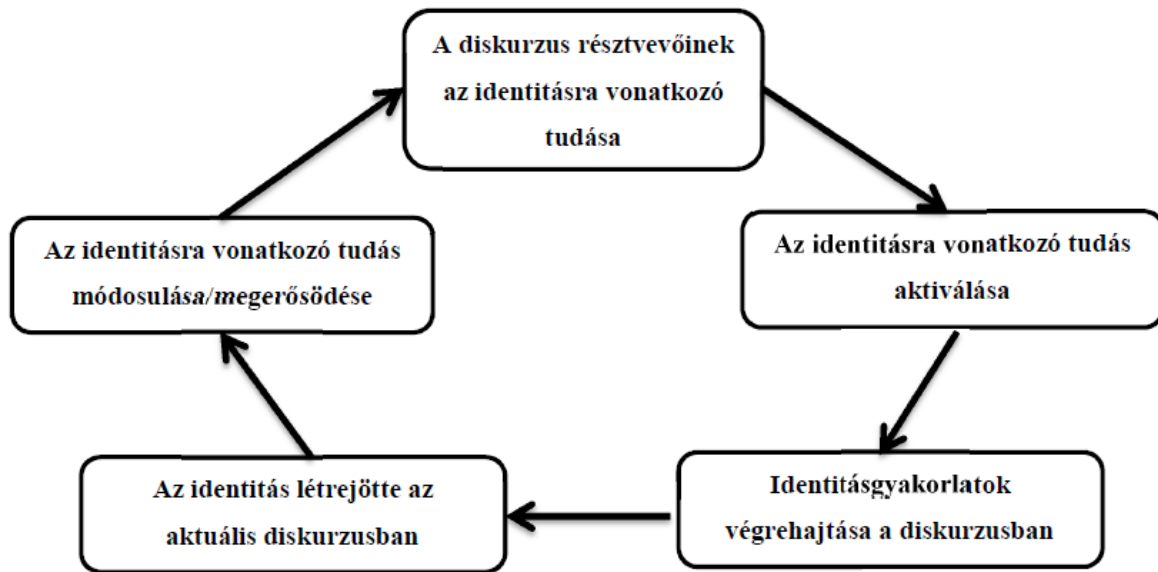
A második fejezetben bemutatom az identitás kialakításának szociokognitív modelljét, a troll mint identitás kialakításának sajátosságait, valamint a kutatás hipotéziseit. A harmadik fejezetben ismertetem a korpusz kialakításának és elemzésének lépéseit. A negyedik fejezetben először számba veszem a troll mint identitás pozitív és negatív identitásgyakorlatait, illetve megadom az egyes identitásgyakorlatok típusgyakoriságát. Ezt követően pedig bemutatom a típusgyakorisági értékek eloszlásával, valamint az egy diskurzusban megjelenő identitásgyakorlatok számával kapcsolatos eredményeket. Az ötödik fejezetben összehasonlítom a hipotéziseket és a kutatási eredményeket. A tanulmányt összefoglalás és a további lehetséges kutatási irányok felvázolása zárja.

2. Elméleti háttér

2.1. Az identitás nyelvi kialakításának szociokognitív modellje

Jelen dolgozat a trollt a különböző diskurzusokban ismétlődően létrejövő, a résztvevők elméiben pedig ezen diskurzusok mentális feldolgozásának eredményeképpen rögzülő identitásként, tehát résztvevői szerepként értelmezi, az identitás diskurzusban történő kialakítását pedig olyan dinamikus körfolyamatként írja le, amelyben fontos szerepet kap a diskurzusközösség tagjainak az adott identitásra vonatkozó tudása. Ez a körfolyamat öt összetevőből áll: 1. a diskurzus résztvevőinek az identitásra vonatkozó tudása, 2. az identitásra vonatkozó tudás aktiválása, 3. pozitív és negatív identitásgyakorlatok végrehajtása

az aktuális diskurzusban, 4. az identitás létrejötte a diskurzusban, 5. az identitásra vonatkozó tudás módosulása/megerősödése (1. ábra).

1. ábra: Az identitás kialakításának körfolyamata

Az első alfejezet általánosságban jellemzi a fenti modell összetevőit, a második alfejezet pedig a troll mint identitás kialakításának sajátosságaival foglalkozik. Az általános modell bemutatását kísérő példák is jelen kutatás korpuszából származnak, és céljuk annak demonstrálása, hogy az ismertett modell a troll mint identitás kialakításának leírása során is termékenyen alkalmazható.

2.1.1. A diskurzus résztvevőinek az identitásra vonatkozó tudása

Ahhoz, hogy az aktuális diskurzus résztvevői megnyilatkozásaik segítségével sikeresen létrehozzanak egy adott identitást, az identitás interszjektív jellegéből adódóan szükség van arra, hogy a résztvevők közül legalább ketten rendelkezzenek a szóban forgó identitással kapcsolatos előzetes ismeretekkel. Tehát egy identitás aktuális létrehozásának forrása a diskurzus résztvevőinek az adott identitásra vonatkozó, egymással megosztott, így a közös figyelmi jelenet részévé vált tudása. Ez a tudás létmódját tekintve egyéni, mivel az egyes résztvevők elméiben létezik. Emellett azonban közösségi alapú és kulturális kötődésű, mivel az egyének olyan kulturálisan beágyazott interakciókban tesznek szert a tudásukra,

amelyekben különböző gyakorlatközösségek³ tagjaiként vesznek részt és a közös figyelmi jelenet részeként megosztják egymással a már meglévő tudásukat. Ebből adódóan egy közösség tagjainak egy identitásra vonatkozó egyéni tudása bár nem azonos, de a korábbi interakciók mennyiségétől és gyakoriságától függően nagy hasonlóságot mutat (vö. Sharifian 2008: 112).

Az identitás kialakítása egy diszkurzív cselekménysorozat, így az adott identitásra vonatkozó tudás tapasztalati úton kialakuló, prototípuselvű, időszerkezettel bíró fogalmi keretként, tehát forgatókönyvként (Kövecses–Benczes 2010: 52–62) összegződik az egyén elméjében. Kialakulásában kezdetben olyan korábbi diskurzusok mentális feldolgozása játszik főszerepet, amelyekben az adott identitást más résztvevők meg is nevezik, így hozzáférhetővé teszik az azt még nem ismerő egyén számára.

(1a) Köszönjük a kötelező narancsos hisztit **troll úr**. A ciki az alkotmány maga, az elfogadás körülményei, stb., és nem annak elemzése/értelmezése.⁴

(1b) **Te egy troll vagy. A trollokat pedig nem etetem huzamosabb ideig.** Szóval ezek után nem érdekelsz addig, amíg nem kezdesz érvelni.

Az identitással kapcsolatos tudás létrejöttében meghatározó szerepe van a nyelvi megismerés reprezentációs eljárásainak: a prototípuselvű kategorizációnak (Kövecses–Benczes 2010: 28–32; Tolcsvai Nagy 2010: 24–30) és a sematizációnak (Tuggy 2007).

Az identitásra vonatkozó tudás mint az egyén elméjében létező forgatókönyv azokat a nyelvi és nemnyelvi gyakorlatokat tartalmazza sematikus és strukturált formában, amelyeket az egyén által korábban mentálisan feldolgozott diskurzusok résztvevői – köztük maga az egyén is – az egyén megítélése szerint pozitív és negatív identitásgyakorlatokként alkalmaztak az adott identitás kialakítása során. Az identitásra vonatkozó tudás esetében azért meghatározó a mentálisan feldolgozott identitásgyakorlatok szerepe, mert egy résztvevő a pozitív identitásgyakorlatai révén jelezheti mások számára, hogy egy bizonyos identitású személyként kíván részt venni az interakcióban, továbbá a negatív identitásgyakorlatok

³ A gyakorlatközösség olyan egyének csoportja, akik valamilyen nyelvi vagy nemnyelvi tevékenység meghatározott módon történő végrehajtása céljából interakcióba lépnek egymással (Eckert–McConell-Ginet 1992: 464; Bucholtz 1999: 204). Tehát gyakorlatközösséget alkotnak egy távolsági busz utasai és sofőrje vagy egy alkalmi futballcsapat játékosai is. A gyakorlatközösség abban különbözik a hagyományos közösségektől, hogy bárki a tagjává válhat, aki valamilyen módon bekapcsolódik a csoport aktuális tevékenységébe (Eckert–McConell-Ginet 1992: 464, 483).

⁴ A dolgozatban szereplő példák mindegyike a korpuszban szereplő valós megnyilatkozás, amelyeknek kizárólag a sortörésén módosítottam. A kiemelések és a szögletes zárójelben szereplő megjegyzések minden esetben tőlem származnak. A példákat kutatásetikai okokból (vö. Ess 2007) anonimizáltan közlöm.

segítségével határolódhat el más identitásoktól (l. a 2.1.3. alfejezetet). Az egyes identitásgyakorlatok nem egyenrangúak, mivel mentálisan jobban begyakorlottak és az aktiváció során könnyebben hozzáférhetőek azok, amelyekkel az egyén gyakrabban találkozott és kevésbé begyakorlottak, valamint nehezebben hozzáférhetőek azok, amelyekkel ritkábban (Tolcsvai Nagy 2010: 33–34).

2.1.2. Az identitásra vonatkozó tudás aktiválása

Egy identitás diskurzusban történő aktuális kialakításához önmagában nem elég, ha egyes résztvevők rendelkeznek az adott identitásra vonatkozó tudással. Szükség van arra is, hogy a résztvevők aktiválják ezt a tudást. Az aktiváció tipikusan két esetben valósul meg: akkor, ha a résztvevő olyan megnyilatkozást hoz létre, amely szándéka szerint aktívan hozzájárul az identitás kialakításához, tehát identitásgyakorlatnak (is) minősül, valamint akkor, ha az egyén egy másik résztvevő megnyilatkozását identitásgyakorlatként (is) értelmezi. Az első esetben az aktiváció időben megelőzi az identitásgyakorlat végrehajtását, míg a második esetben időben követi azt.

Az aktiváció olyan tipikusan nem tudatos mentális művelet, amely során egy figyelmi keret jön létre. Ez a figyelmi keret az identitással kapcsolatos egyéni tudást összegző fogalmi keret bizonyos részeit tartalmazza (vö. Tolcsvai Nagy 2010: 32), tehát az egyén az aktuális diskurzusban nem fér hozzá mentálisan az adott identitással kapcsolatos teljes tudásához. Továbbá az éppen aktivált tudáselemek aktiváltsági szintje is eltérő, azaz vannak nagyobb és kisebb mértékben aktivált tudáselemek (vö. Croft–Cruse 2004: 51–52).

Az egyén egy identitással kapcsolatos figyelmi kerete folyamatosan változik a diskurzus során, az identitásra vonatkozó tudás korábban nem aktivált részei válhatnak a figyelmi keret részévé, illetve korábban a figyelmi keret részét képező tudáselemek aktivációja is változhat vagy akár meg is szűnhet (vö. Croft–Cruse 2004: 53).

2.1.3. Pozitív és negatív identitásgyakorlatok végrehajtása az adott diskurzusban

Bár az identitásgyakorlatok aktuális diskurzusban történő végrehajtása harmadik összetevőként szerepel az itt bemutatott körfolyamatban, ez nem azt jelenti, hogy mindig időben követi a második lépést: az identitásra vonatkozó tudás aktiválását (l. a 2.1.2. alfejezetet). Inkább arról van szó, hogy a második lépés az identitás aktuális létrehozásának

mentális vonatkozásaira fókuszál, míg a harmadik lépés a folyamat nyelvi aspektusait helyezi előtérbe.

Egy identitás nem statikus, az egyén szándékaitól és cselekvéseitől független és őt minden interakcióban szükségszerűen jellemző, eleve adott társadalmi és mentális kategória, hanem a gyakorlatközösség tagjainak aktuális identitásgyakorlatai eredményeképpen, a diskurzusban dinamikusan létrehozott, ideiglenes és interakcióspecifikus társas szerep, diszkurzív „én” (Bucholtz 1999: 203), amelynek értelmezési tartománya a gyakorlatközösség aktuális diskurzusa (Bucholtz–Hall 2005: 587). Az identitás létrehozása tehát a dinamikus jelentésképzés egyik esete, amely a kontextus megteremtésének a résztvevői szerepek kialakítását érintő része (vö. Tátrai 2004: 489–492).

A különböző identitásgyakorlatok végrehajtásának és megértésének pragmatikai és metapragmatikai tudatossága eltérő mértékű. A tudatosság jelen dolgozatban használt, szűk értelmezése szerint skaláris fogalom, amely a tudati folyamatok kontrolláltságát, a tudati folyamatokról való beszámolás képességét jelenti. A fokozati skála egyik végpontján a nagymértékben rutinizált, így nem tudatos, míg a másikon a nagymértékben kontrollált, így maximálisan tudatos mentális folyamatok helyezhetők el (Tátrai 2011: 115). A pragmatikai tudatosság azzal függ össze, hogy az interakciók résztvevői mennyire tudatosan kísérik meg kielégíteni saját maguk és mások kommunikációs igényeit⁵, hogy mennyire kontrollálják az ezzel kapcsolatos választásaikat és az egyezkedéseiket kísérő társas kognitív folyamatokat (Tátrai 2011: 115). A metapragmatikai tudatosság pedig a résztvevők reflexív viszonyulása (2. példa) a nyelvi tevékenység közegében megvalósuló dinamikus jelentésképzéshez, jelen esetben egy identitás létrehozásához (Verschueren 2000: 445; Tátrai 2011: 212).

- (2) A trollkodást úgy érted, hogy nem írni blogot, viszont több ezer hozzászólásban a poszt témához hozzá sem szólni, csak más kommentelőket személyesen sértegetni, amíg címlapon van a sztori?

Hangsúlyozandó, hogy az identitás nem egyéni, hanem interszubjektív és személyközi (interperszonális) konstrukció, mivel egy résztvevő aktuális identitásának létrejöttében nem csupán a saját identitásgyakorlatainak van szerepe, hanem annak is, hogy ezeket a gyakorlatokat a többi résztvevő mentálisan hogyan dolgozza fel, valamint hogyan reagál azokra. Ennek megfelelően két identitásgyakorlat-típus különböztethető meg: a pozitív identitásgyakorlatokat a résztvevők egy kiválasztott identitás aktív létrehozása érdekében

⁵ A kommunikációs igény ebben az esetben egy bizonyos identitás kialakítása a diskurzusban.

alkalmazzák, míg a negatív identitásgyakorlatok segítségével távolságot tartanak egy elutasított társas identitástól (Bucholtz 1999: 211).

2.1.4. Az identitás létrejötte az aktuális diskurzusban

Egy adott identitás akkor jön létre az aktuális diskurzusban, amikor legalább egy résztvevő a szóban forgó identitású személyként azonosít legalább egy másik résztvevőt annak pozitív identitásgyakorlatokként értelmezett megnyilatkozásai alapján. Az identitás így akkor valósul meg a diskurzusban, amikor a közös figyelmi jelenet részévé válik. Ebből pedig az következik, hogy ha a diskurzus egyik résztvevőjének implicit vagy explicit célja, hogy más résztvevők őt aktuálisan egy bizonyos identitású személyként azonosítsák, és az adott identításra vonatkozó aktivált tudása alapján a saját nézőpontjából pozitív identitásgyakorlatokat hajt végre a megnyilatkozásaival, azonban ezeket a megnyilatkozásokat egyetlen más résztvevő sem tartja pozitív identitásgyakorlatoknak, akkor az identitás nem jön létre a diskurzusban.

Egy identitás létrejöttének legnyilvánvalóbb jele és következménye, hogy a diskurzus egyes résztvevői megnevezik az identitást és nyelvileg is bizonyos résztvevő(k)re vonatkoztatják azt, amely egyúttal az identitás létrehozására irányuló reflexív viszonyulást kifejező metapragmatikai jelzés is. Az identitás megnevezése és vonatkoztatása történhet közvetlenül (3a) vagy közvetett módon (3b). Előbbi esetben a megnyilatkozás címzettje az a résztvevő, akit a megnyilatkozó egy adott identitású személyként azonosít, míg utóbbi esetben a megnyilatkozás címzettje egy harmadik résztvevő.

(3a) Hú, bogáncs, Te sztem egy troll vagy)

(3b) **Na látod Gárgó ő egy troll.** Még ha azt is mondja, amit hallani szeretnél.

Kiemelendő, hogy számos esetben egy identitás létrejötte nem jár együtt az identitás megnevezésével és explicit vonatkoztatásával. Ezekben az esetekben a kérdéses identitás ugyanúgy hatással van a résztvevők nyelvi tevékenységére, mint amikor meg is van nevezve, azonban nem jelennek meg az identitással kapcsolatos metapragmatikai jelzések a diskurzusban.

Az identitás létrejöttével nem ér véget annak alakítása, mivel a résztvevők további pozitív és negatív identitásgyakorlataik segítségével akkor is módosíthatják azt, ha korábban már a közös figyelmi jelenet részévé vált.

2.1.5. Az identitásra vonatkozó tudás módosulása/megerősödése

Az aktuális diskurzus megértése során mentálisan feldolgozott pozitív és negatív identitásgyakorlatok hatására módosulhat vagy megerősödhet a résztvevők az adott identitásra vonatkozó tudása. Ez a tudás akkor módosul, ha egy résztvevő olyan identitásgyakorlatokkal találkozik az aktuális diskurzusban, amelyeket korábban nem ismert és akkor erősödik meg, ha már korábban is ismert identitásgyakorlatokat dolgoz fel, mivel ekkor növekszik azok mentális begyakorlottsága.

(4a) **Végre megismertem a troll fogalmát**, mert sokszor rám sózták már!

(4b) Tehát **a troll elnevezés még sértőbb , mint** azt elsőre **gondoltuk**

Tehát a résztvevők a kérdéses identitásra vonatkozó tudása nem csupán forrása, hanem eredménye is az identitás aktuális megvalósulásának, így dinamikus kölcsönviszony alakul ki közöttük. Ebből adódóan ez a tudás teremt kapcsolatot azok között az egyén által mentálisan feldolgozott, időben egymást követő diskurzusok között, amelyekben létrejön az adott identitás, így a diszkurzív alkalomszerűség mellett a változás lehetőségét biztosító mentális állandóságot biztosít az identitás számára.

2.2. A troll mint identitás kialakításának sajátosságai

A troll mint identitás jellemzően olyan számítógép közvetítette diskurzusokban (pl. blogok, fórumok) jön létre, amelyek résztvevői viszonylag anonim személyek, akik – egyéb diszkurzív tapasztalat hiányában – kizárólag nicknevük és nyelvi tevékenységük alapján azonosíthatók egymás számára (Hardaker 2010: 215), ezzel szoros összefüggésben pedig olyan nyitott, lazán szerveződő, gyakran alkalmi gyakorlatközösséget alkotnak, amelynek közös tevékenysége kizárólag nyelvi jellegű. A relatív anonimitásnak, a gyakorlatközösség alkalmiságának és a közös tevékenység nyelvi jellegének három fő következménye van: 1. az identitáskonstruálás során a nyelvi identitásgyakorlatok dominálnak, mivel a résztvevők – különösképpen a hozzászólók – számára korlátozott a nemnyelvi eszközök (pl. képek) használata az interakcióban (Donath 1999);⁶ 2. viszonylag könnyen kivitelezhetővé válik a

⁶ Ugyanakkor ez az állítás nem érvényes általánosan a számítógép közvetítette kommunikációra, mivel pl. a közösségi oldalakon történő identitáskonstruálásban fontos szerepe van a nemnyelvi identitásgyakorlatoknak

megtévesztésen alapuló identitásmanipuláció, amely a trollok nyelvi tevékenységének alapvető jellemzője (Hancock 2007: 291); 3. a troll mint identitás jellemzően alkalmi, ugyanis annak, ha egy résztvevőt mások az aktuális diskurzusban trollként azonosítanak, csak az aktuális diskurzusban és az aktuális gyakorlatközösségben vannak további diszkurzív következményei.⁷

A trollok nyelvi tevékenysége azért megtévesztésen alapuló identitásmanipuláció, mert ezek a résztvevők tudatosan egy aktuálisan valós (önmagukra vonatkoztatott) és egy aktuálisan fiktív (önmagukra nem vonatkoztatott) identitás párhuzamos létrehozására törekednek, amelyek közül a valósat megpróbálják elrejteni, a fiktívet pedig megkísérik elfogadtatni a többi résztvevővel. Az aktuálisan valós identitásuk szerint ezen résztvevők célja a diskurzus, valamint a gyakorlatközösség bomlasztása és/vagy egy konfliktus előidézése, illetve elmélyítése a saját szórakoztatásukra. Az aktuálisan fiktív identitásuk szerint viszont a kérdéses gyakorlatközösség diskurzusrendjét követő és közös ideológiáit elfogadó résztvevőkként vannak jelen a diskurzusban (Hardaker 2010: 223–224). Ebből adódóan a trollok a valós és a fiktív identitásuknak megfelelő, pragmatikailag nagymértékben tudatos pozitív identitásgyakorlatokat is végrehajtanak a diskurzus során, azonban arra törekednek, hogy a valós identitásuknak megfelelő pozitív identitásgyakorlatok minél kevésbé, a fiktív identitásuknak megfelelő pozitív identitásgyakorlatok viszont minél inkább feltűnőek legyenek a résztvevők számára, ugyanakkor arra is ügyelnek, hogy elérjék az aktuálisan valós identitásukhoz tartozó célokat: a diskurzus és a gyakorlatközösség bomlasztását és/vagy egy konfliktus előidézését, illetve elmélyítését.

Ebből az is következik, hogy egy résztvevő trollként való azonosítása egyúttal értékelés és leleplezés is. Az értékelés azért része a trollok azonosításának, mert a troll nem értéksemleges, hanem egyértelműen negatív identitás az internetes folklórban (Herring–Job-Sluder–Scheckler–Batrab 2002). A leleplezés pedig azért játszik szerepet, mert ha egy másik résztvevő mégis trollként azonosítja őt, akkor egyúttal le is leplezi, hiszen érvényteleníti az általa létrehozni kívánt fiktív identitást.

(5) **Te egy troll vagy**, aki szellemesnek gondolja magát, de már **túlságosan belegabalyodott a sokféle identitásba**, amit elővezet. Találj ki valami mást, mert unalmas vagy.

(képeknek, videóknak) is (Tamalo–Ligorio 2000; McLaughlin–Vitak–Crouse 2011; Rosenberg–Egbert 2011; Veszelszki 2011)

⁷ A trollok tevékenységének pszichológiai hatása a résztvevőkre a diszkurzív következményeknél kiterjedtebb lehet (Shin 2008), azonban ennek vizsgálata jelen dolgozatnak nem tárgya.

A troll mint identitás létrejött a diskurzusban – negatív értékeléséből adódóan – nem feltétlenül konfliktusmentes. Bizonyos esetekben egyes résztvevők ugyan trollként azonosítanak más résztvevőket, azonban más résztvevők – akár maguk az érintettek – elutasítják azt.

(6a) B, rájöttem, **te fizetett troll vagy** C-vel együtt.

(6b) Összekeversz anyáddal.

Ezekben az esetekben a troll identitás a résztvevők figyelmének középpontjába kerül és gyakran metapragmatikai diskurzus alakul ki, amelynek során a résztvevők metapragmatikai jelzések révén (Verschueren 2000: 445–447; Tátrai 2011: 120) megosztják egymással az adott identitásra vonatkozó tudásuk bizonyos részleteit.

(7a) Tudod minek hívjak azokat a kommentelöket, akik csak "vitatkozni" akarnak és közük nincs a poszt témájához? Troll-nak.

(7b) De ez most itt valóban a TROLL! Azért, mert a saját szeszélye szerint tereli a blogot a neki tetsző irányba. És azért, mert tudatosan tesz.

(7c) Szerintem távkiértékelni ősi troll szokás.

2.3. Hipotézisek

1. Meghatározhatók olyan nyelvi gyakorlatok, amelyek alapján a politikai blogokon zajló diskurzusok egyes résztvevői trollként azonosítanak más résztvevőket. Ezek a troll mint identitás pozitív identitásgyakorlatai.
2. Meghatározhatók olyan nyelvi gyakorlatok, amelyek segítségével a politikai blogokon zajló diskurzusok egyes résztvevői távolságot tartanak a trolltól mint elutasított identitástól. Ezek a troll mint identitás negatív identitásgyakorlatai.
3. A troll pozitív és negatív identitásgyakorlatai közül egy sem jelenik meg a vizsgált diskurzusok mindegyikében.
4. A troll pozitív és negatív identitásgyakorlatainak gyakorisága különböző. Egyes identitásgyakorlatok a vizsgált diskurzusok többségében, míg mások a vizsgált diskurzusoknak csak kisebb részében fordulnak elő.
5. A résztvevők több identitásgyakorlat legalább egyszeri végrehajtása révén hozzák létre a troll identitását az aktuális diskurzusban.

3. Anyag és módszer

Az internetes troll mint identitás létrehozásában szerepet játszó identitásgyakorlatokat és azok gyakoriságát magyar nyelvű politikai blogok diskurzusainak kvalitatív és kvantitatív elemzése alapján határoztam meg.

A korpusz 40 politikai blog összesen 200 bejegyzéséből (posztjából), valamint az azokra érkezett összesen 47.551 hozzászólásból (kommentből) áll,⁸ és kizárólag olyan 2010 és 2012 között keletkezett diskurzusokat tartalmaz, amelyekben legalább egy résztvevő legalább egy másik résztvevőt expliciten trollnak nevez.

(8a) Te melyik fidesz kondérból zabálsz, **troll**?

(8b) **Mint a blog.hu egyik legnagyobb trollja** nyilván tisztában vagy vele, de azért elárulom, a demokratikus rend felszámolásával általában hatalmat szoktak bebetonozni.

Ez biztosítja azt, hogy a gyakorlatelmélet egyik alapelvének (Bucholtz 1999: 210) megfelelően az elemzés valóban a résztvevők saját kategóriáiból indul ki és azokat használja fel a nyelvészeti leírás során. A korpuszt alkotó diskurzusok listáját a mellékletben közlöm.

A korpusz kialakítása során először egy politikai blogokból álló előzetes listát készítettem a Google keresőjének segítségével. Ezen a listán a *politikai blog* szókapcsolatra kapott első 60 releváns találat szerepelt. Ezt követően az *adott blog neve* (pl. *Mandiner*)+*troll* keresőkifejezés segítségével gyűjtöttem össze azokat a diskurzusokat, amelyekben legalább egy résztvevő trollnak nevez legalább egy másik résztvevőt. Az 1. mellékletben szereplő végleges lista az első 200 releváns találatból áll.

Azért válaszottam politikai blogokat, mert ezek diskurzusaiban – számos résztvevő véleménye szerint is – kifejezetten gyakran jelenik meg a troll mint identitás, így nem okoz nehézséget a kvalitatív és kvantitatív elemzésre egyaránt alkalmas mértetű korpusz létrehozása.

(9a) Ezért olvasom, egyre ritkábban a blogokat,**ennyi trollt mint amennyi mostanában mozog a blogszektorban rajzolni sem lehet**

(9b) Az a bajom a **trollkodás terjedésével**, hogy régen ez volt a kirívó, ma meg lassan **ez az általános**.

⁸ A blogok esetében megnyilatkozásoknak minősülnek az egyes blogbejegyzések és hozzászólások, egy blogbejegyzés és a rá érkező hozzászólások pedig együttesen egy diskurzust alkotnak (Petykó 2012: 54–55).

(9c) Meg kell még említenem, hogy a **trollkodás** megelőzése érdekében, **ami sajnálatos módon az internet elterjedésénél nagyobb mértékben növekszik, és láthatóan ezt a blogot sem kerüli el**, számos biztonsági intézkedés van a rendszerbe beépítve azon túl, hogy moderátorokat is alkalmazunk.

Ennek a döntésnek azonban az is következménye, hogy a korpuszt alkotó diskurzusokban – bármely más informális vagy formális politikai diskurzushoz hasonlóan – fontos szerepe van a résztvevők pártpreferenciáinak, politikai ideológiáinak és számukra fontos politikai témáknak, továbbá meghatározható egy olyan általános diskurzusrend, amely szerint a résztvevők figyelmének fókuszában meghatározott politikai, közéleti témák és nem más résztvevők állnak (vö. Mullen–Malouf 2006). Ez várhatóan hatással van a trollok nyelvi tevékenységére és a hozzájuk kötődő identitásgyakorlatokra is, vagyis a korpuszelemzés eredményeképpen meghatározott identitásgyakorlatok között lesznek olyanok, amelyek specifikusan a magyar politikai blogok diskurzusaira jellemzőek, így nem érvényesek más számítógép közvetítette diskurzusok trolljaira. A széleskörű általánosíthatóság hiánya azonban nem okoz problémát, mivel a tanulmány célja – választott elméleti keretének megfelelően – nem a dekontextualizáció, hanem a tágabb kontextus tudatosítása és figyelembe vétele a trollokhoz kötődő identitásgyakorlatok leírása során.

A kvalitatív és a kvantitatív elemzés során egyaránt a korpuszban szereplő diskurzusok 2012. szeptember 30-ig publikált megnyilatkozásait vizsgáltam.⁹ Az egyes diskurzusok elemzésének kiindulópontja minden esetben az a megnyilatkozás volt, amelyben egy résztvevő trollnak nevez egy másikat.

(10) Persze nyugodtan hazugozz véres szájjal, tulajdonképpen leszarom, hiszen úgyis **troll vagy**.:P

Ezt követően megvizsgáltam a trollnak nevezett és a másik résztvevőt trollnak nevező személyek a megnevezést megelőző és azt követő megnyilatkozásait. Továbbá figyelmet fordítottam azokra a hozzászólásokra is, amelyek közvetlenül a trollként azonosított résztvevő megnyilatkozásaira reagálnak, hiszen ezek feltételezhetően számos olyan, a troll mint identitás szempontjából negatív identitásgyakorlatot tartalmaznak, amelyek révén szerzőik

⁹ Ennek hangsúlyozása azért fontos, mert a blogokon zajló diskurzusok az esetek túlnyomó többségében potenciálisan nyitottak, vagyis bármikor – jelen esetben a vizsgálat után is – bővíthetnek új megnyilatkozásokkal (Petykó 2012: 54).

elkülönítik magukat az internetes trolloktól. Végül azokat a további megnyilatkozásokat elemeztem, amelyek a troll identitására vonatkozó reflexiókat közöltek (11).

- (11) A troll attól troll, hogy zavarni próbálja a közösség működését, és az egyik legzavaróbb dolog az, ha valaki a bajkeverésre olyan új módszereket talál ki, amiket a szabályok nem tiltanak kifejezetten.

4. Eredmények

4.1. A korpusz kvalitatív vizsgálatának eredményei

4.1.1. A troll pozitív identitásgyakorlatai politikai blogok diskurzusaiban

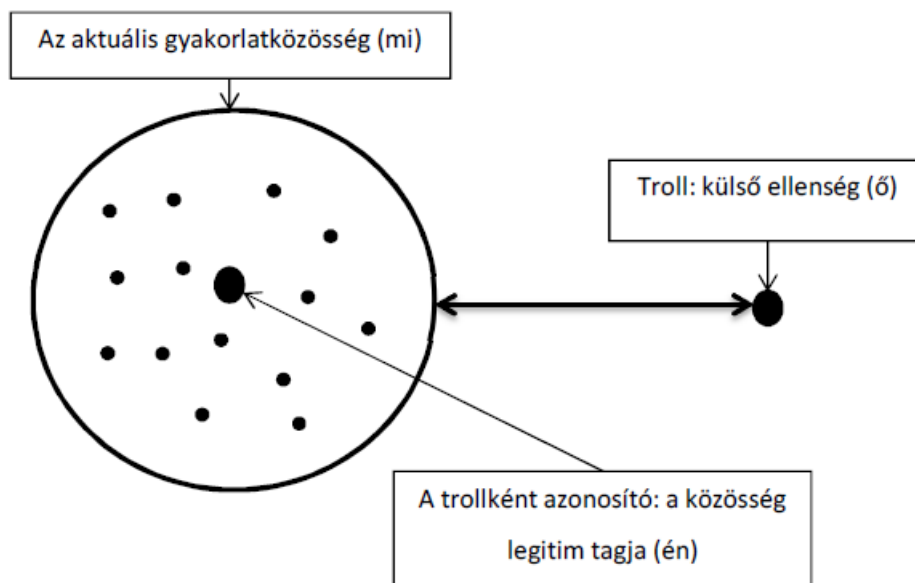
A korpusz kvalitatív vizsgálata alapján 42 pozitív identitásgyakorlat különíthető el, tehát az adott diskurzusban trollként azonosított résztvevők számos eltérő nyelvi gyakorlat segítségével alakítják ki a troll identitását, illetve valósítják meg az aktuális identitásuknak megfelelő diszkurzív célokat: a a diskurzus és a közösség bomlasztását, valamint a résztvevők közötti konfliktusok előidézését.

Ezek az identitásgyakorlatok hat csoportra oszthatók. Az első és egyben legnagyobb, 28 identitásgyakorlatból álló csoportot a pozitív identitásgyakorlatokként működő beszédaktusok, tehát a megnyilatkozások révén megvalósított kommunikatív cselekvések (Tátrai 2011: 89) alkotják. Ezen a csoporton belül Searle (1975) osztályozását követve megkülönböztetem az állító, az utasító és az elkötelező beszédaktusokat, vagyis az asszertívumokat, a direktívumokat és a kommisszívumokat.¹⁰

A második csoportba az a két eset tartozik, amikor a megnyilatkozás témája működik identitásgyakorlatként, a harmadik csoportot pedig öt olyan identitásgyakorlat alkotja, amely a megnyilatkozás nyelvi megformálásához kötődik. A negyedik csoportba tartozik a szekvenciálisan függő – egy másik megnyilatkozással szoros, pl. kérdés-válasz viszonyban álló – megnyilatkozásokkal (Boronkai 2009: 92) kapcsolatos három identitásgyakorlat, az ötödik csoport pedig három olyan identitásgyakorlatból áll, amelyeket több megnyilatkozás révén hajtanak végre. Az utolsó csoportba az az eset kerül, amikor a résztvevő nickneve minősül identitásgyakorlatnak.

¹⁰ Searle osztályozásában az említettek mellett szerepelnek a kifejező és a kinyilatkoztató beszédaktusok, vagyis az expresszívumok és a deklarációk is (vö. Szili 2004: 95–96.), azonban ezek a beszédaktusok a troll esetében nem működnek pozitív identitásgyakorlatokként.

Egy résztvevő bizonyos nyelvi cselekedetei mindig az adott résztvevőt trollként azonosító másik résztvevő nézőpontjából minősülnek pozitív identitásgyakorlatoknak. Fontos ugyanakkor azt is hangsúlyozni, hogy amikor egy résztvevő trollként azonosít egy másik résztvevőt, akkor nem csupán a troll identitását hozza létre, hanem a saját identitását is. Ez a saját identitás mindig közösségi, tehát a trollként azonosító résztvevő az aktuális gyakorlatközösség olyan legitim tagjának tartja magát, amikor trollként azonosít egy másik résztvevőt, aki ismeri és követi az aktuális gyakorlatközösség diszkurzív normáit, így képes megítélni, hogy más résztvevők követik-e ezeket a normákat vagy megszegik azokat. Ezáltal a trollként azonosító résztvevő megteremt egy viszonyt, amely szerint az őt magát is legitim tagjaként elfogadó gyakorlatközösség áll szemben a trollként azonosított résztvevővel mint külső ellenséggel (2. ábra).

2. ábra: A troll és a gyakorlatközösség viszonya a trollként azonosító résztvevő nézőpontjából

A trollként azonosító résztvevő tehát a gyakorlatközösség legitim tagjának tartja magát, és az általa vélelmezett gyakorlatközösségi diszkurzív normákhoz viszonyítva tekint bizonyos nyelvi cselekedeteket pozitív identitásgyakorlatoknak. Következésképpen az a résztvevő, aki trollként azonosít egy másik résztvevőt, a gyakorlatközösség diszkurzív normáit is reflexió tárgyává teszi. Előfordul azonban, hogy más, magukat szintén a gyakorlatközösség legitim tagjainak tekintő résztvevők megítélése szerint a trollként azonosító résztvevő nem ismeri jól a gyakorlatközösség diszkurzív normáit. Ezekben az esetekben metapragmatikai diskurzus formájában egy olyan egyezkedési folyamat alakul ki, amely három fő téma köré szerveződik:

1. Mi alapján minősíthető trollnak a diskurzus egyik résztvevője? (12a) 2. Mik a gyakorlatközösség diszkurzív normái? (12b) 3. Legitim tagja-e a gyakorlatközösségnek az a résztvevő, aki trollnak nevezett egy másik résztvevőt? (12c)

(12a) Szivike! Te tényleg nem tudod, hogy **kit "szokás" trollnak nevezni**. Nem azt, aki nem ért veled egyet, hanem inkább **azt, aki a mérsékelt, konzervatív többséggel szöges ellentétben álló, szélsőséges? véleményét kevésbé szalonképes formában tálalja.**

(12b) Igen, elég sok troll megfordul erre mostanában. De mi nem bánjuk. Szorgalmasan termelik nekünk a pít! :) [növelik a blog látogatottságát, ami a blogon elhelyezett hirdetések miatt anyagi haszonnal is jár] Más blogok az ilyeneket kimoderálják, de **nálunk teljes a szólásszabadság. Mindenki elmondhatja a véleményét, bármi legyen is az.**

(12c) Azt bírom, hogy azok neveznek trolloknak másokat, akiknek még egy épeszű hozzászólása sem volt itt.

A továbbiakban a már bemutatott csoportosítást követve ismertetem a troll mint identitás pozitív identitásgyakorlatait a politikai blogok diskurzusaiban. Az egyes identitásgyakorlatok megnevezése után zárójelben közlöm az adott identitásgyakorlat típusgyakorlását, amely azt adja meg, hogy a vizsgált 200 diskurzus közül hányban jelenik meg az adott identitásgyakorlat legalább egyszer (100%=200).

Az egyes identitásgyakorlatoknál szereplő példák egy része olyan résztvevőktől származó megnyilatkozás, akiket egy másik résztvevő trollként azonosított, másik része pedig olyan metapragmatikai jelzés, amely azt közli, hogy a trollként azonosító résztvevő mi alapján tekint trollnak egy másik résztvevőt. A példák egyúttal azt is jelzik, hogy egy megnyilatkozás révén egyszerre több pozitív identitásgyakorlat is végrehajtható.

1. Beszédaktus mint identitásgyakorlat

1.1. Asszertívumok (állító beszédaktusok)

— A diskurzusnak helyt adó blog általános negatív minősítése. (5%)

(13a) **mekkora komcsi szar lett ez a nívó blog**, ide se jövök többet.

(13b) Ez a **legnívótlanabb blog** nagyjából ...

— A teljes diskurzus általános negatív minősítése. (3%)

(14) Gondoltam idejövök trollkodni egyet, de **ez [a diskurzus] még ahhoz is színvonaltalan.** Bocs, fiúk.

— A diskurzus egyes megnyilatkozásainak negatív minősítése. (15,5%)

(15a) **ez** megint **egy olyan cikk ami semmit nem ér.** Veszélyben vannak-e a résztvevők? Hányan vannak egy ilyen buliban? Hogy működik a beengedés? Ezen kérdések megválaszolása nélkül megint **csak egy szenzációra hajtó poszt [blogbejegyzés] lett.** Miért nem lehet olyan cikkeket írni, ami nem 2 perc alatt készül el?

(15b) **fröccs fröccs fröccs. gagy.** **Ez a nyomorúság** miért index címlap? még ha normális kritika volna, nem **csak mszp [Magyar Szocialista Párt]-fidesz [eredetileg a Fiatal Demokraták Szövetsége név rövidítése, a párt hivatalos neve 2003 óta Fidesz – Magyar Polgári Szövetség] erőlködés.** Nevetséges.

— A diskurzus összes résztvevőjének általános negatív minősítése. (12,5%)

(16a) Jól mondod. Tekints csak a mandineres [a Mandiner című politikai blogon posztoló és kommentelő] **csőcselékre!**

— Egyes résztvevők értelmi képességeinek negatív minősítése. (26%)

(17a) **A 70-es iq-ddal** nem csodálkozom azon, **hogy annyira vagy csak képes,** hogy az egyik szar pártot hasonlítgató össze a másik szarral.

(17b) Elárulom, az intelligenciát és a tudást nem pótolja a mocskos szád. **A lábméreted nyilván nagyobb, mint az intelligencia-hányadosod. [...] Egy kupac kutyaszarba több ész szorult, mint a fejedbe.**

— Egyes résztvevők nyelvhasználatának negatív minősítése. (9,5%)

(18a) Ez nem szégyen, viszont **a te rossz helyesírásod** igenis az.

(18b) borzasztó. nem elég, hogy hülyeségeket írogatsz, még **magyartalanul is teszed.**

— Egyes résztvevők az adott diskurzusban negatívan megítélt politikai csoport tagjaként történő azonosítása. (18,5%)

(19a) közigazdász vagy, aki az állam mindenhatóságát dicsőíti? akkor **te kommunista vagy,** akárcsak kenyéradó gazdáid

(19b) Nem, nem érted, kis bugris **náci.**

- Egyes résztvevők az adott diskurzusban negatívan megítélt etnikai csoport tagjaként történő azonosítása. (7%)

(20a) Mi van, **zsidógyerek**, bepöccentél? (...) túl heves vagy, öcsém, csillapodj le végre, mert még véletlenül **leesik a fejedről a rózsaszín kipa!**

(20b) Lincselnél, mi, **büdös cigány?**

(20c) egyikhez sem tartozom, **te** tajparaszt **zsidócigány**.

- Egyes résztvevők rasszistaként történő azonosítása. (3,5%)

(21) Ezt tekintsem burkolt zsidózásnak? Szerinted a professzorok zsidók? **Undorító rasszista vagy.**

- Egyes résztvevők trollként történő azonosítása. (10%)

(22a) nálad a pont! **Trollok trolloznak**, pártalkalmazottak pártalkalmazottaznak - ha jól látom.

(22b) De ha a te hülyeséged megjelenhet, akkor **a troll-nak mondott kommentelők** véleménye miért baj? **Hiszen te is egy troll vagy.**

Ebben az identitásgyakorlatban mutatkozik meg a legközvetlenebbül, hogy a troll nyelvi tevékenysége megtévesztésen alapuló identitásmanipuláció. Ugyanis, amikor egy troll trollnak nevez egy másik résztvevőt, akkor azt a fiktív, önmagára ténylegesen nem vonatkoztatott identitást is hangsúlyozza, amely szerint ő maga az aktuális gyakorlatközösség legitim, a gyakorlatközösség diszkurzív normáit ismerő tagja. Mindeközben viszont a trollként való azonosítás beszédaktusával megkísérli megakadályozni, hogy a trollként azonosított résztvevő a gyakorlatközösség legitim tagjaként vegyen részt a diskurzusban. Ezzel pedig a diskurzust és a közösséget is bomlasztja, tehát eléri a troll identitásának megfelelő diszkurzív célokat.

- Ömaga trollként történő azonosítása. (1,5%)

(23) Szerintem ennek a cikknek a létezése már helyből saját mondanivalójának a cáfolata. Tudományos paradoxon, azáltal nincs, hogy van :) Na jó, köcsög **troll vagyok** mert el se olvastam :)

- Egyes társadalmi csoportok általános negatív minősítése. (23,5%)

(24a) Nem, nagyon is jó okuk volt, **mert a szokásos cigány túlagresszió és dominancia-törekvés** jegyében elővették a vasbotokat és csapatostul támadtak, mint a patkányok.

(24b) Mikor fogod fel hogy a nem politizáló egyházak mellett kérkedők 99% teliszájjal röhög **a judeokeresztény babonás birkákon?**

A trollként azonosított résztvevő a (24a) példában egy etnikai csoportot: a cigányságot, míg a (24b) példában egy vallási csoportot: a zsidó és keresztény egyházak híveit minősíti negatívan. Azonban számos más csoport is lehet a negatív minősítés célpontja, pl. az értelmiség, a munkanélküliek, egyes pártok szavazói vagy akár a külföldre költöző, ott élő és dolgozó magyarok.

— A diskurzus résztvevői által támogatott intézmény, szervezet általános negatív minősítése. (3,5%)

(25a) Azt a pénzt a tagállamok (pl: Magyarország) fizetik be. Aztán **eltartják az EU-s [Európai Unió] bürokratákat, meg a többi felesleges sóhivatalt**, és ami megmarad abból valamennyit visszaadnak (arányosan) nekünk is. Az a pénz a mi pénzünk. Amiből az EU meg akarja szabni, hogy mire költhetünk. **Az EU-sem jobb a volt Szovjetuniótól**, csak még nem mindenki jött rá.

(25b) **Az ENSZ [Egyesült Nemzetek Szervezete] nevű értelmetlen szervezetről** beszélgetni felesleges, **ledózerolni annál több értelme lenne.** :D

— Adatszerűen téves állítás. (22%)

(26a) Nem kamu. A kormány dolgozik az ügyön, nem te. **A GDP [gross domestic product, bruttó hazai termék] nő**, illetve **az államadósság csökken**, és ez utóbbi most a legfontosabb, minden más háttérbe szorul most.

A példában szereplő megnyilatkozás 2012. szeptember 7-én keletkezett. A két kiemelt állítás (*A GDP nő, az államadósság csökken*) ebben az időpontban adatszerűen téves, mivel a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) közlése alapján Magyarország bruttó hazai terméke 2012. első negyedévében 0,7%-al (KSH 2012a), 2012. második negyedévében pedig 1,2%-kal csökkent (KSH 2012b). Továbbá az Államadósság Kezelő Központ (AKK) tájékoztatása szerint a magyar államadósság 2012. második negyedévében 109,7 milliárd forinttal nőtt az előző negyedévhez képest (AKK 2012). Ezek az adatok tematikusan meg is jelentek a diskurzusban, így a résztvevők számára egyértelmű volt a két állítás téves volta.

– A diskurzus résztvevői által igaznak tekintett tények tagadása. (13%)

(27a) az evolúcióra nincs semmiféle tudományos bizonyíték

(27b) Ez a "új veszélyes a rendőri munka", csak egy legenda és az hiszi el, aki csak a mesekönyveket olvassa.

Ahogy a (27a) és (27b) példák alapján is látható, diskurzus résztvevői által igaznak tekintett tény egyrészt azért lehet igaz, mert a résztvevők szerint tudományosan bizonyított (új fajok a környezethez való alkalmazkodás során jönnek létre), másrészt azért, mert alapeleme a személyes tapasztalataikon is alapuló közös világismeretüknek (a rendőri munka veszélyes).

– A résztvevők által elfogadott ideológia negatív minősítése. (18,5%)

(28a) Ebből a totális csődből nőtt ki egymillió új lakás, egy hatalmas mennyiségű iskolát végzett, sőt diplomát szerzett ember, nyolc óra munkából biztonságosan meg lehetett élni, jövőt lehetett tervezni. persze voltak hibák is, de azok most is vannak.

(28b) **Mi a picca volt olyan jó, akár a 80-as évek végén?** Emlékszem, egy rohadt WC-csésze után bejártuk a fél várost, Simson S51B motor csak dupla áron, az Ecserin, banán csak télen, 1984 tiltott könyv... **Az volt aztán az életszínvonal!** Nem számítva olyan apróságokat, hogy **akármelyik bunkó rendőr zaklathatott**, vagy ha kedve szottyant, **megverhetett bárkit**. Más kérdés, hogy a primitív, igénytelen prolinak tényleg elég volt, hogy zabálhatott-ihatott kedvére és lophatott (lopott is) a gyárból ő is, nem csak a vezetők. **Kádár-koron nosztalgiázók, pfej...**

A (28a) példában a megnyilatkozó azt az aktuális gyakorlatközösség által véleménye szerint elfogadott ideológiát fejt ki, amely szerint a Kádár-kor pozitív időszak volt. A korszak erényének tekinti a nagyszámú új lakást, a felsőfokú végzettségűek arányának növekedését és a létbiztonságot. A (28b) az adott diskurzusban trollként azonosított résztvevője azonban egyértelműen negatívan minősíti a Kádár-kort: kiemeli az alacsony életszínvonalat, a rendőri zaklatásokat, végül pedig – szükségképpen hamis – nosztalgiának nevezi a Kádár-kor pozitív értékelését.

– A diskurzus résztvevői által elutasított politikai párt általános pozitív értékelése. (18%)

(29a) **Az SZDSZ [Szabad Demokraták Szövetsége] nevéhez rendkívül sok reform köthető, ami megvalósult.** Kezdhethném például a sorkötelezettség eltörlésével, az

informatikai társadalom megteremtésén át sok egyébvel. **Az SZDSZ-re van miért szavazni.** Ha te nem akarsz, az a te dolgod. **Az SZDSZ egy programra építkező, értékelvű liberális párt.**

A példa értelmezésében fontos szerepe van a kontextusnak. A megnyilatkozás a Lokális klímaváltozás blogon jelent meg, amelyet a Lehet Más a Politika (LMP) párt szimpatizánsai működtetnek, és a megcélzott olvasóközönség is az LMP támogatói köre. Ebben a közegben az SZDSZ egyértelműen elutasított párt, tehát pozitív értékelése pozitív identitásgyakorlatnak minősül, így pedig a a szerző trollként való azonosításával jár.

- A diskurzus résztvevői által támogatott politikai párt általános negatív értékelése. (7,5%)

(30) **Az LMP egy marketing párt.** Azt gondolták, meg lehet lovagolni sikeresen a társadalomban meglévő averziót a politikai elittel szemben. Úgy gondolták elég annyit mondani, hogy legyen más a politika, és akkor az emberek rohanni fognak ezt a szép mondatot támogatni. Láthatjuk, hogy ez nem jött be. [...] **Az LMP meg egy üres tartam nélküli populista lufi.**

Ez a megnyilatkozás az előző példához hasonlóan a Lokális klímaváltozás blogról származik. Ennek a ténynek ebben az esetben is fontos szerepe van, hiszen az LMP negatív minősítése azért pozitív identitásgyakorlat, mert egy az LMP-vel szimpatizáló blog diskurzusrendjének természetes része, hogy a gyakorlatközösség tagja támogatják az LMP-t.

- A diskurzus résztvevői által elutasított politikus általános pozitív értékelése. (13%)

(31a) Orbán [Viktor] tehetsége, lelkesedése, karizmája és mindenre nyitott szelleme nem csak a saját pártársait homályosítja el, hanem az ellenzéki politikusokat is.

(31b) Orange Order itt az egyik legnagyobb troll. A saját nyomi blogján Schmitt Pált éltette, hogy nem mond le, MIUTÁN kiderült, hogy egy csaló.

Természetesen ennél az identitásgyakorlatnál is fontos szerepe van a kontextusnak, mivel egy politikus általános pozitív értékelése csak akkor minősül a troll identitásgyakorlatának, ha a trollként azonosító résztvevő szerint az adott politikus elutasítása a gyakorlatközösség diszkurzív normái közé tartozik.

- A diskurzus résztvevői által támogatott politikus általános negatív értékelése. (4%)

(32) Hogy ez a Schiffer [András, az LMP parlamenti frakciójának vezetője] mekkora hernyó...

Ez a példa a Lokális klímaváltozás blogon jelent meg. Ennek a ténynek ebben az esetben is fontos szerepe van, hiszen az LMP egyik vezető politikusának negatív értékelése azért pozitív identitásgyakorlat, mert egy az LMP-vel szimpatizáló blog diskurzusrendjének természetes része, hogy a gyakorlatközösség tagjai támogatják az LMP politikusait.
- Egyes résztvevőknek a megvádolása azzal, hogy hazudnak. (16,5%)

(33a) Nyugodtan **hazudgálj** tovább is, ne zavarjon, hogy **kamuhegyeket építesz** magad köré. Minek is a valóság, amikor **elvagy a kamuvilágban**.

(33b) pedig te se vagy különb. például **az olvasó pofájába hazudsz** a blogodon olyat, amiről minden tájékozott ember tudja, hogy **nem igaz**.
- Egyes résztvevőknek a megvádolása azzal, hogy nem érvelnek. (6%)

(34a) **Neked nincsenek érveid kisanyám**, csak ontod itt magadból a hülyeséget ahelyett hogy elmennél mondjuk a jogi fórumra és elolvasnád a nemzetközi szerződésekre vonatkozó részt.

(34b) Ez vagy te: Az olvasás fáraszt, és mindenben csak cinikusan röhögni tudsz. **Racionális érveid nincsenek**.
- Egyes résztvevőknek a megvádolása azzal, hogy nem olvasták el a megnyilatkozást, amelyre reagálnak. (3,5%)

(35a) Ugye, te nem olvastad végig a beírást, amire reagáltál? Mert nem látszik, hogy így tettél volna.

(35b) **Ezek szerint nem tudsz címet olvasni, és alatta a pár szavas ajánlót sem**. Nem, nem csodálkozom....
- Egyes résztvevőknek a megvádolása azzal, hogy plagizálnak. (2%)

(36) Oda van írva, hogy illusztráció vagy sem? Nincs. Oda van írva a forrás? Nincs. **nettó smittelés [plágium] ez öregem, a szerzői és más jogok megsértése**.

1.2. Direktívumok (utasító beszédaktusok)

- Egyes résztvevők felszólítása arra, hogy ne vegyenek részt a diskurzusban. (4,5%)
(37a) **fogd be**, komcsi!
(37b) Mivel pediglen köcsög vagy **te is kussolj!!!**

- Egyes résztvevők felszólítása arra, hogy reagáljanak a megnyilatkozására. (4,5%)
(38a) **Na mesélj még nekem** a kormány szavahihetőségéről, **nem válaszoltál** (nyilván elfelejtettél): vannak megszorítások? Van tandíj? Sikeresek vagyunk?
(38b) Terelsz, terelsz rendes kedves troll barátom, **a Benes-dekrétumokra reagáljál**.

- A blog tulajdonosának felszólítása arra, hogy törölje egy másik résztvevő megnyilatkozását/megnyilatkozásait. (2,5%)
(39) ha van szűrés, **kérem a blogtulajt, hogy törölje az ilyen** tanulatlan, hőzöngő, hangulatkeltő **elemek hozzászólásait!**

1.3. Kommisszívumok (elkötelező beszédaktusok)

- Egyes résztvevők fenyegetése. (9%)
(40a) Ha nem kussolsz, kiharapok egy jókora darabot az arcodból, és szembeköplek veled. Széjjelmorzsollak.
(40b) **Egy az egyben átrendezném az arcod** a korkülönbség ellenére. Nem holmi terror lenne, pusztán kéjes élvezet.

A (40b) megnyilatkozásban szereplő feltételes mód kapcsán megjegyzendő, hogy a trollként azonosított résztvevők fenyegetéseinek tényleges megvalósítása igencsak valószínűtlen. A fenyegetések proposíciós tartalma ugyanis a címzett sérelmére elkövetett testi sértés, amely egyrészt az aktuális interakcióban kivitelezhetetlen, mivel a résztvevők fizikailag nem elérhetők egymás számára, másrészt a résztvevők viszonylagos anonimitása jelentősen csökkenti az aktuális interakciót követő kivitelezés esélyét.

2. A megnyilatkozás témája mint identitásgyakorlat

- A diskurzus témájához nem kapcsolódó megnyilatkozás (22,5%)

- (41a) Ha neked az az álláspontod hogy jobber blogon csak olyasmi jelenhet meg, amivel neked vitáznod illetve kritizálnod kell, akkor alpból elzárkózol az összefogás elől.
- (41b) Amúgy örülök, hogy sikerült megint a leglényegesebb szegmenseit megtalálni az ügynök. A lép továbbra is le van ejtve, a lényeg a trollkodás.
- (41c) Nem akarsz elengedni, és folyamatosan lököd az off [a diskurzus témájától független] rizsát. Neked azt a nevet kellett volna felvenned, hogy off-troll .

Az első két megnyilatkozás egy olyan diskurzusból származik, amelynek témája a Dunakeszi tőzezláp megmentése céljából szervezett tüntetés. A (41a) megnyilatkozás témája független a diskurzus témájától, mivel nem a tüntetéssel vagy a tőzezláppal foglalkozik. Erre a (41b) megnyilatkozás szerzője fel is hívja a figyelmet, majd trollkodásnak minősíti a (41a) megnyilatkozás szerzőjének nyelvi tevékenységét. A 41c egy másik diskurzusból származik, azonban a (41b) megnyilatkozáshoz hasonlóan azt jelzi, hogy szerzője főként annak a diskurzus témájától független megnyilatkozásai alapján azonosított trollként egy másik résztvevőt.

- Szemantikailag értelmetlen megnyilatkozás. (3,5%)

3. A megnyilatkozás nyelvi megformálása mint identitásgyakorlat

- A megnyilatkozás kizárólag kérdések halmozásából áll. (5,5%)

(42) És neked miért nem fontos ez?Miért mindegy ez számodra?Miért vagy ellene az ország javának?Miből gondolod hogy jó idegen földön kisebbségként lakni élni?Mi a célod a folyamatos lebeszélési szándékkal?Vagy csak szimplán szeretsz ellenkezni?

- A jelenlegi magyar politikai diskurzusokban a 2002 és 2010 közötti időszakra vonatkozó *elmúlt nyolc év* szókapcsolat megjelenése a megnyilatkozásban. (3,5%)

(43a) Ha az **emútnyócév** is benne lenne, a **trolloknak** nem maradna muníció.

(43b) Tragédia, hogy mennyi fidesz **troll** téved ide erre a blogra. Mondhatnám úgy is, hogy jönnek, mint szarra a légy! **Meddig hallgatjuk, hogy az ELMÚLT 8 ÉV?**

- A megnyilatkozásban kizárólag nagybetűk szerepelnek. (3%)

(44) JAJJ ANNAK AKI A MAGYAROK ISTENEINEK SZAVÁT KÉTSÉGBE VONJA!
HA NEM TETSZIK A RENDSZER, ORBÁN VAGY KÓSA A FÖLDÖNFUTÓ
PÓRNÉPNEK, KÖNNYEN LEÚSZHATNAK AZ ÁRRAL EGYÜTT A DUNÁN!

EZ AZ ÚJ KORSZAK, MAGYARORSZÁG ARANYKORA, A NÉP PARADICSIMA, MAGYARORSZÁG ÚGY SZERETLEK, MINDÍG ÚJRA ÉS ÚJRA ELCSESZED A TÖRTÉNELMED!! HAJRÁ FIDESZ, NEHOGY MÁST MERJETEK GONDOLNI VAGY VÉGETEK! SZERETEM VIKTORT

- Írásjelek halmozása. (2,5%)

(45) es tessék!!!!!!!!!!!! ITT VAN!!!!!!!!!!!! OTT VOLT A KOSSUTH TEREN IS!!!!!!!!!!!! NA ERRE MIT MONDTOK???? 14BEN OVE LESZ A HATALOM ISMET!!!!!!!!1 JAJ NEKUNK!!!!!!!!

- A megnyilatkozás terjedelme jelentősen meghaladja a többi megnyilatkozását.¹¹ (2%)

A megnyilatkozás terjedelme nem egy objektív határ felett működik pozitív identitásgyakorlatként, hanem akkor, ha a trollként azonosító résztvevő szerint a gyakorlatközösség diszkurzív normája meghatározza a megnyilatkozások terjedelmének elfogadható felső határát, a trollként azonosított résztvevő megnyilatkozásainak terjedelme pedig meghaladja ezt a határt. A vizsgált diskurzusokban négy alkalommal játszott szerepet a megnyilatkozások terjedelme egy résztvevő trollként történő azonosításában. Ezekben az esetekben a trollként azonosított résztvevő megnyilatkozásainak terjedelme – a karakterszámot tekintve – legalább kétszer akkora volt, mint más hosszászólásoké, továbbá meghaladta a blogbejegyzés terjedelmét is.

4. Szekvenciálisan függő megnyilatkozás mint identitásgyakorlat

- Egy résztvevő nem válaszol legalább két neki feltett kérdésre. (8%)

(46a) Balbabra. **Trollkodás megy, de egy szimpla kérdésre nem akarsz válaszolni.**

(46b) Te sztem **egy troll vagy**. [...]egy kumma szóval **nem reagáltál az általam felvetett meglehetősen konkrét kérdésekre**, csak írtad ezt [a] frappánsnak [szánt] hülyeséget

- Egy résztvevő kérdéssel reagál legalább két neki feltett kérdésre. (4%)
- Egy résztvevő legalább kétszer a saját megnyilatkozására reagál. (2,5%)

¹¹ Ez az identitásgyakorlat kizárólag akkor játszik szerepet a troll mint identitás kialakításában, ha a trollként azonosított résztvevő nem a blogbejegyzés írója, hanem egy hozzászóló, mivel a blogbejegyzés tipikusan nagyobb terjedelmű, mint a hozzászólások (Petykó 2012: 55).

5. Több megnyilatkozás együttese mint identitásgyakorlat

– Ugyanazon megnyilatkozás szó szerinti vagy tartalmi ismétlése (24,5%)

(47a) Ja és az állami dolgozóknak tök jó, mert nincs konkurenciájuk. Bárhogy dolgoznak, hitelből mindig lesz fizetésük.

(47b) Követelem, hogy **az állami dolgozók** - mivel belföldre termelnek-szolgáltatnak - ne vásárolhassanak külföldi terméket! Mivel **ők nincsenek versenyhelyzetben, nincs konkurenciájuk, a magyar állampolgár nem választhat helyettük mást**, ezért nem igazságos, hogy ők az olcsóbb külföldi árut veszik!

(47c) ezt az A-t [a 47a és 47b megnyilatkozások szerzőjét] nem lehetne legalább innen permabannolni [véglegesen kitiltani]? Borzasztó idegesítő már... semmit nem tesz hozzá a beszélgetéshez csak **betrollkodja ugyanazokat a marhaságait**.

A (47b) megnyilatkozás csupán részleges ismétlése (47a)-nak, azonban az *állami dolgozóknak nincsen konkurenciájuk* állítás mindkettőben szerepel. A 47c megnyilatkozás szerzője pedig a *betrollkodja ugyanazokat a marhaságait* kijelentés révén egyértelműen jelzi, hogy a megnyilatkozás ismétlése miatt (is) tartja trollnak az első két megnyilatkozás szerzőjét.

– Kiemelkedő diszkurzív aktivitás. (4,5%)

A megnyilatkozás terjedelméhez hasonlóan a diszkurzív aktivitás sem egy objektív határ felett működik pozitív identitásgyakorlatként, hanem akkor, ha a trollként azonosító résztvevő szerint a gyakorlatközösség diszkurzív rendje meghatározza a diszkurzív aktivitás elfogadható mértékét, a trollként azonosított résztvevő aktivitása pedig meghaladja azt. A vizsgált diskurzusokban öt alkalommal játszott szerepet a diszkurzív aktivitás egy résztvevő trollként történő azonosításában. Ezekben az esetekben a trollként azonosított résztvevő megnyilatkozásainak száma egyrészt meghaladta a tizenötöt, másrészt legalább kétszer nagyobb volt, mint a második legaktívabb résztvevő megnyilatkozásainak a száma.

– Egy résztvevő egymást követő megnyilatkozásai ellentmondanak egymásnak. (1,5%)

(48a) Amikor a Fidesz képviselőket próbálok csúsztatott mocskolódással besározni, csak annyit érsz el, hogy mi, a kívülállók csak legyintünk rád. **Tudsz ajánlani jobbat, mint a Fidesz?** Nem? Ha nem, márpedig égen-földön **nem látni karakteres baloldali**

pártot és tisztelhető, megbízható balos vezetőt, akkor mi a faszért nem húzol el te is a vasporos picsába? Miért?

(48b) Én már csak Lendvay Ildikóban bízom, meg a Dr. Lampert Mónikában! Az volt ám a belügyminiszter, nem ez a fasz Pintér! Ez is csak szívatja a derék kollégáit! Hát miféle kollegalitás ez? Lecsukni a vezető tisztársakat? Na ilyen desznyóság nem volt Mónika alatt. **Szemét Fidesz! Levelük!**

A (48a) és (48b) megnyilatkozások szerzője azonos, azonban míg az első megnyilatkozás szerint nincs jobb párt Magyarországon a Fidesznél, és nem létezik karakteres baloldali párt, illetve politikus, addig a második megnyilatkozás egyértelműen elutasítja a Fideszt.

6. Nicknév mint identitásgyakorlat

– A résztvevőt trollként azonosító nicknév. (21%)

(49) TROLL, TrollCsi, little troll, Homo Trollicus, szakállas trollbácsi, troll ellenpólus, teljesen idióta agresszívan eszement troll, végsőkéig hiszterizált agyalágyult ámokfutó troll

4.1.2. A troll negatív identitásgyakorlatai politikai blogok diskurzusaiban

A korpusz kvalitatív elemzése alapján a troll mint identitás esetében nem azonosíthatók negatív identitásgyakorlatok, tehát a résztvevőknek nincsenek olyan eszközeik, amelyek segítségével egyértelműen jelezhetnék egymás számára, hogy nem trollként vesznek részt az aktuális diskurzusban.

A negatív identitásgyakorlatok hiányának oka, hogy a trollok két ellentétes identitást hoznak létre párhuzamosan. Tegyük fel, hogy ez nem így van, vagyis a trollok csak a valós, önmagukra vonatkoztatott identitásukat hozzák létre, amely szerint diszkurzív céljuk a diskurzus és a közösség bomlasztása, valamint konfliktusok előidézése, és csak a valós identitásuknak megfelelő pozitív identitásgyakorlatokat hajtanak végre. Ebben az esetben azok a résztvevők, akik nem trollként, hanem éppen ellenkezőleg, a gyakorlatközösség diszkurzív normáit követve kívánnak részt venni a diskurzusban, egyértelműen el tudják határolni magukat a trolloktól. Nincs más teendőjük, mint a trollyal ellentétes identitás pozitív identitásgyakorlatainak a végrehajtása. Ugyanis ezek a pozitív identitásgyakorlatok egyúttal a troll negatív identitásgyakorlataiként is működnek, mivel a trollok nem hajtják végre őket. A

trollok azonban nem csupán a valós identitásukat hozzák létre, hanem az azzal ellentétes identitást is, amely szerint ők is a gyakorlatközösség diszkurzív normáit ismerő és követő résztvevők. Ezt az identitást ugyan nem vonatkoztatják magukra, azonban az a céljuk, hogy a többi résztvevő megtegye ezt. Ezt pedig úgy kísérik meg elérni, hogy az önmagukra nem vonatkoztatott és a valós identitásukkal ellentétes identitás pozitív identitásgyakorlatait is végrehajtják. Így viszont egy olyan résztvevő, aki nem trollként kíván jelen lenni a diskurzusban, hiába hajtja végre ezeket a pozitív identitásgyakorlatokat, azok már nem fognak a vele ellentétes troll identitás negatív identitásgyakorlataiként működni, mivel maguk a trollok is végrehajtják őket.

Negatív identitásgyakorlatok hiányában tehát a diskurzus egyetlen résztvevőjének sincsenek olyan eszközei, amelyek segítségével egyértelműen jelezhetné a többi résztvevő számára, hogy nem trollként vesz részt a diskurzusban. Ez lehetővé teszi, hogy egy résztvevő trollként történő azonosítása a megbélyegzés (stigmatizáció) eszköze legyen. Ugyanis egy diskurzus bármely résztvevője szabadon trollnak nevezheti, ezáltal pedig akár ki is zárhatja a diskurzusból bármelyik másik résztvevőt, kihasználva azt, hogy egyrészt a troll negatívan értékelt identitás, másrészt a trollként azonosított résztvevő nem fogja tudni minden kétséget kizáróan bizonyítani a gyakorlatközösség tagjai számára, hogy ő nem troll. A következő metapragmatikai jelzések azt mutatják, hogy a trollként történő azonosítás gyakran megbélyegző jellege egyes résztvevők számára is érzékelhető.

(50a) A trollnak bélyegezés ocsmányság.

(50b) ó ez a "troll" kifejezés, olyan éppen, mint az "antiszemita". Akire rákenitek, az máris az. Védekezésnek, tiltakozásnak helye nincs, sőt, azzal újabb bizonyítékokat ad a megvádolt arra, hogy ő troll / antiszemita.

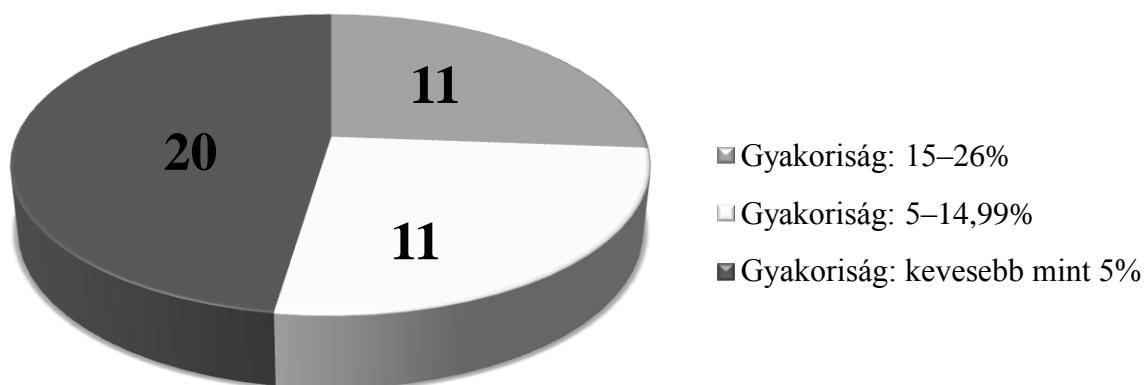
(50c) **A recept igen egyszerű! Szabad szólni? Hápperssze!** Hogyne szabadna! De tényleg! **Bármit! Ja, más a véleményed, mint a mienk?! AKKOR 1, troll vagy 2, idegbeteg vagy 3, droid vagy 4, elgurult a gyógyszered 5, mucsai vagy, és ebből pedig egy is elég lenne hozzá, hogy hetedíziglen kiirtsunk.**

Egy résztvevő trollként történő azonosítása tehát sok esetben nem védi, inkább bomlasztja a gyakorlatközösséget, így nem véletlen, hogy a trollok pozitív identitásgyakorlatai között is szerepel más résztvevők trollként történő azonosítása.

4.2. A kvantitatív elemzés eredményei

4.2.1. A pozitív identitásgyakorlatok típusgyakorisági értékeinek eloszlása

Praktikus okokból a troll pozitív identitásgyakorlatainak bemutatása során már megadtam az egyes identitásgyakorlatok típusgyakorisági értékeit, amelyek azt mutatják, hogy a leggyakoribb pozitív identitásgyakorlat – egy másik résztvevő értelmi képességeinek negatív minősítése – is mindössze a vizsgált diskurzusok 26%-ában jelenik meg legalább egyszer, tehát egyetlen olyan pozitív identitásgyakorlat sincs, amely a vizsgált diskurzusok többségében adathozható volna. A pozitív identitásgyakorlatok típusgyakoriságának eloszlását a 3. ábra ismerteti.

3. ábra: A különböző típusgyakoriságú pozitív identitásgyakorlatok aránya (100%=200)

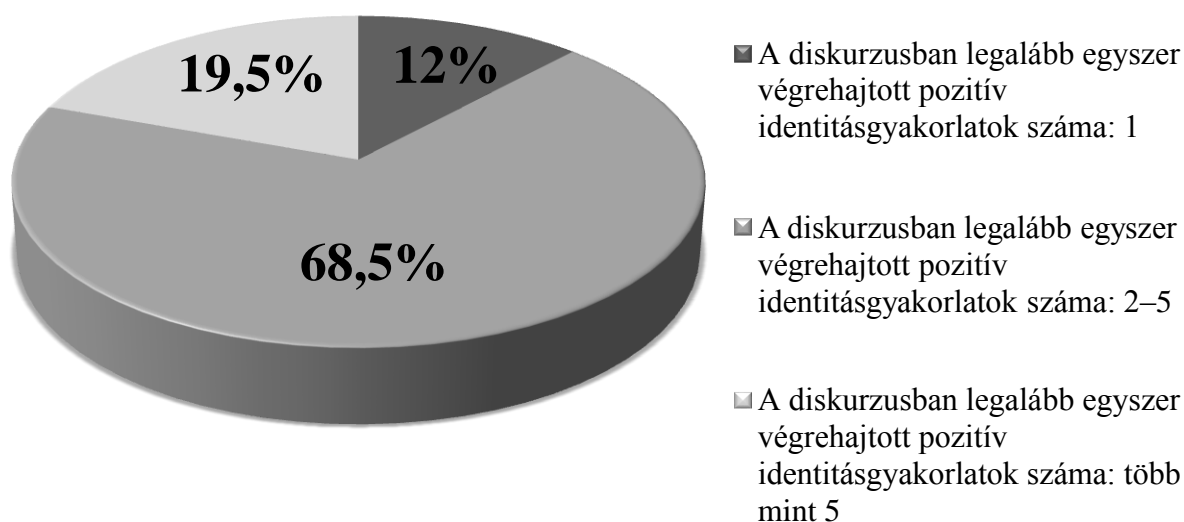
Látható, hogy a meghatározott pozitív identitásgyakorlatok relatív többsége – 42 identitásgyakorlat közül 20 – kifejezetten ritka, mivel a vizsgált diskurzusok kevesebb mint 5%-ában van jelen. További 11 olyan identitásgyakorlat azonosítható, amelynek előfordulási gyakorisága nem éri el a diskurzusok 15%-át. Az utolsó csoportot pedig az a 11, a többi identitásgyakorlathoz képest viszonylag gyakori, azonban abszolút értelemben szintén ritka identitásgyakorlat alkotja, amely a diskurzusok legalább 15%-ában adathozható. A trollok 11 leggyakoribb, így egyrészt a trollok nyelvi tevékenységét leginkább jellemző, másrészt a résztvevők számára mentálisan leginkább begyakorlott és a legkönnyebben hozzáférhető pozitív identitásgyakorlata a politikai blogok diskurzusaiban a következő:

- Egyes résztvevők értelmi képességeinek negatív minősítése. (26%)
- Ugyanazon megnyilatkozás szó szerinti vagy tartalmi ismétlése. (24,5%)
- Egyes társadalmi csoportok általános negatív minősítése. (23,5%)

- A diskurzus témájához nem kapcsolódó megnyilatkozás. (22,5%)
- Adatszerűen téves állítás. (22%)
- A résztvevőt trollként azonosító nicknév. (21%)
- Egyes résztvevők az adott diskurzusban negatívan megítélt csoport tagjaként történő azonosítása. (18,5%)
- A résztvevők által elfogadott ideológia negatív minősítése. (18,5%)
- A diskurzus résztvevői által elutasított politikai párt általános pozitív értékelése. (18%)
- Egyes résztvevők megvádolása azzal, hogy hazudnak. (16,5%)
- A diskurzus egyes megnyilatkozásainak negatív minősítése (15,5%)

4.2.2. A pozitív identitásgyakorlatok száma a vizsgált diskurzusokban

A trollként azonosított résztvevők az aktuális diskurzusban legkevesebb egy, legfeljebb pedig tizenkét pozitív identitásgyakorlat legalább egyszeri végrehajtásával alakítják ki troll identitásukat. A leggyakoribb kettő, illetve három különböző pozitív identitásgyakorlat alkalmazása. Ez a vizsgált diskurzusok 19,5-19,5%-ára jellemző.

4. ábra: Az aktuális diskurzusban legalább egyszer végrehajtott pozitív identitásgyakorlatok számának eloszlása (100%=200)

A vizsgált diskurzusok 68,5%-ában a trollként azonosított résztvevők legalább két, legfeljebb pedig öt pozitív identitásgyakorlat legalább egyszeri alkalmazása révén hozzák létre a troll identitását. 19,5% azoknak a diskurzusoknak az aránya, amelyekben a trollként azonosított résztvevők által legalább egyszer végrehajtott pozitív identitásgyakorlatok száma meghaladja az ötöt. A legkisebb csoportot pedig azok a diskurzusok alkotják, amelyekben a trollként azonosított résztvevők által legalább egyszer kivitelezett pozitív identitásgyakorlatok száma mindössze egy. Ide tartozik a vizsgált diskurzusok 12%-a. Tehát az esetek túlnyomó többségében – a diskurzusok 88%-ában – a trollként azonosított résztvevők több különböző pozitív identitásgyakorlatot hajtanak végre.

5. Következtetések

A kutatás első hipotézise az volt, hogy meghatározhatók olyan nyelvi gyakorlatok, amelyek alapján a politikai blogokon zajló diskurzusok egyes résztvevői trollként azonosítanak más résztvevőket. Ezek a troll mint identitás pozitív identitásgyakorlatai. Az eredmények alátámasztották ezt a feltételezést, hiszen a kvalitatív elemzés során 42 olyan nyelvi gyakorlatot sikerült azonosítani, amelyek a trollok pozitív identitásgyakorlataiként működnek. Érdeemes megemlíteni, hogy a 42 pozitív identitásgyakorlat közül 28 beszédaktus, tehát az aktuális diskurzusban trollként azonosított résztvevők elsősorban beszédaktusok segítségével hozzák létre troll identitásukat. Ugyanakkor ezek a beszédaktusok nem prototipikusak, mivel közülük 24 asszertívum, vagyis típusából adódóan periférikus beszédaktus. A direktívumok szintén nem tekinthetők prototipikusnak, ugyanis nem a diskurzuson kívüli világban kísérelnek meg változást előidézni, hanem magában a diskurzusban. A fenyegetés mint kommisszívum illokúciós erejét pedig jelentősen csökkenti, hogy a benne megjelölt cselekvés végrehajtása aktuálisan nem lehetséges a megnyilatkozó számára.

Második feltételezésem az volt, hogy meghatározhatók olyan nyelvi gyakorlatok, amelyek segítségével a politikai blogokon zajló diskurzusok egyes résztvevői távolságot tartanak a trolltól mint elutasított identitástól. Ezek a troll mint identitás negatív identitásgyakorlatai. Az eredmények cáfolták ezt a hipotézist, mivel a korpusz kvalitatív elemzése alapján megállapítható, hogy a troll identitásának a legtöbb identitástól eltérően nincsenek negatív identitásgyakorlatai. Tehát a résztvevőknek nincsenek olyan eszközeik, amelyek segítségével egyértelműen jelezhetnék egymás számára, hogy nem trollként vesznek

részt az aktuális diskurzusban. Ennek a jelenségnek két fő következménye van. Egyrészt sok esetben általános bizalmatlanság alakulhat ki a résztvevők között, hiszen nem tudnak egyértelműen megbizonyosodni arról, hogy más résztvevők nem trollok, és nem a diskurzus és a gyakorlatközösség bomlasztására, illetve konfliktusok előidézésére törekednek, hanem valóban követik a gyakorlatközösség diszkurzív normáit. Másrészt negatív identitásgyakorlatok hiányában egy résztvevő bármely más résztvevőt szabadon trollként azonosíthat, és ezzel ki is zárhat a diskurzusból, tehát egy résztvevő trollként történő azonosítása olyan megbélyegzés, amely ellen a trollként azonosított résztvevő nem tud védekezni. Mind a résztvevők közötti bizalmatlanság, mind a troll mint stigma bomlasztja a diskurzust és a gyakorlatközösséget, emellett pedig a résztvevők közötti konfliktusok forrása is lehet. Látható tehát, hogy a trollként azonosított résztvevők nyelvi tevékenysége mint megtévesztésen alapuló identitásmanipuláció nem csupán közvetlenül, pozitív identitásgyakorlataik révén bomlasztja a diskurzust és a gyakorlatközösséget, hanem közvetett módon, a résztvevők közötti bizalmatlanságon és – ezzel szoros összefüggésben – bármely résztvevő trollként történő megbélyegzésén keresztül is.

A harmadik hipotézis szerint a troll pozitív és negatív identitásgyakorlatai közül egy sem jelenik meg a vizsgált diskurzusok mindegyikében. A negyedik hipotézis szerint pedig az egyes identitásgyakorlatok gyakorisága különböző: bizonyos identitásgyakorlatok a vizsgált diskurzusok többségében, míg mások a vizsgált diskurzusoknak csak kisebb részében fordulnak elő. A kvantitatív elemzés eredményei megerősítették a harmadik hipotézist, ugyanakkor cáfolták a negyediket, hiszen egyetlen identitásgyakorlat sem volt adatolható a vizsgált diskurzusok mindegyikében, azonban a leggyakoribb identitásgyakorlat is mindössze a diskurzusok 26%-ában jelent meg. A trolloknak tehát nincsenek olyan tipikus pozitív identitásgyakorlatai, amelyeket kifejezetten gyakran hajtanak végre identitásuk aktuális kialakítása során. Így a troll olyan fogalmi kategória, amelynek centrális tartománya üres, vagyis az identitásgyakorlatok tekintetében mindig periférikus példányként valósul az aktuális diskurzusban. Az identitásgyakorlatok alacsony gyakoriságukból adódóan mentálisan kevésbé begyakorlottak és nehezen hozzáférhetőek a résztvevők számára, következésképpen a troll identitásának létrehozása mind a másokat trollként azonosító, mind pedig a trollként azonosított résztvevők részéről az átlagnál nagyobb mentális erőfeszítést igényel. Az erőfeszítés mértékét pedig tovább növeli a számítógép közvetítette diskurzusok résztvevőinek viszonylag anonimitása, amelynek következtében csak bizonytalanul tudnak mentális állapotokat tulajdonítani egymásnak.

Az utolsó feltételezésem az volt, hogy a résztvevők több identitásgyakorlat segítségével hozzák létre a troll identitását az aktuális diskurzusban. Ez az állítás a vizsgált diskurzusok 88%-ára érvényes, tehát kijelenthető, hogy ha nem is minden esetben, de az esetek túlnyomó többségében a troll identitásának létrehozása nem egy pontszerű esemény, hanem egy folyamat, amelynek időszerkezetét különböző identitásgyakorlatok egymást követő végrehajtása alakítja ki.

6. Összefoglalás és kitekintés

Tanulmányomban a funkcionális kognitív pragmatika és a gyakorlatelmélet keretébe illeszkedve, 40 magyar politikai blog 200 diskurzusának kvalitatív és kvantitatív elemzése alapján 42 olyan pozitív identitásgyakorlatot határoztam meg, amelyek végrehajtásával az aktuális diskurzusban trollként azonosított résztvevők kialakítják és egyúttal felismerhetővé teszik saját identitásukat, valamint megkísérlik elérni az identitásuknak megfelelő diszkurzív célokat: a diskurzus és a közösség bomlasztását, illetve konfliktusok előidézését. Továbbá megállapítható, hogy a trollok nyelvi tevékenységének jellegéből adódóan nem határozhatók meg olyan negatív identitásgyakorlatok, amelyek révén egy résztvevő egyértelműen jelezhetné, hogy nem trollként kíván részt venni a diskurzusban.

A kutatás eredményei elsősorban az anyanyelvi nevelésben alkalmazhatók. Az internethasználat terjedésével egyre nő azoknak a száma, akik mindennapi nyelvi tevékenységének része a számítógép közvetítette diskurzusokban történő aktív részvétel. Következésképpen egyre többen kerülnek konfliktusba internetes trollokkal, ugyanakkor ezek a konfliktusok a tapasztalatok alapján nem oldhatók meg jogi úton. Tehát a számítógép közvetítette diskurzusok résztvevőinek más megoldást kell találniuk, az egyetlen alternatívát pedig az jelenti, ha minél részletesebb tudással rendelkeznek az internetes trollról mint identitásról, valamint az internetes trollok tevékenységéről. A 21. századi közoktatás egyik fontos feladata a digitális írástudás elsajátíttatása, az internetes trollok kérdése pedig illeszkedik ebbe a tematikába.

Jelen kutatás további vizsgálatok kiindulópontja lehet. Ahogy már említettem, egy résztvevő nem objektíven, hanem mindig egy magát az aktuális gyakorlatközösség legitim tagjának tartó másik résztvevő nézőpontjából minősül trollnak. Korpuszelemzés segítségével csak azok az esetek vizsgálhatók, amikor egy résztvevő trollként történő azonosítása nyelvi explicit formában is megjelenik. Azonban valószínűsíthető, hogy számos olyan alkalom van,

amikor egy résztvevő ugyan trollként azonosít egy másik résztvevőt, de expliciten nem nevezi annak. Ezért hasznos lehet a számítógép közvetítette diskurzusok aktív résztvevőinek kérdőíves megkérdezése is, mivel így széleskörű képet kaphatunk az adatközlők a trollokra vonatkozó explicit tudásáról.

Egy nagymértetű korpusz kvalitatív és kvantitatív elemzése mellett tanulságos lehet akár egyetlen olyan diskurzus részletes elemzése is, amelyben jelentős szerepe van legalább egy résztvevő trollként történő azonosításának. Egy ilyen esettanulmány főként akkor hozhat új eredményeket a troll mint identitás kialakításának vonatkozásában, ha a részletekbe menően képes feltárni azt, hogy az egyes résztvevők hogyan vélekednek a troll identitásáról, valamint az aktuális gyakorlatközösség diszkurzív normáiról.

Végül tanulságos lehet az identitás jelen dolgozatban bemutatott szociokognitív modelljének alkalmazása más – akár számítógép közvetítette diskurzusokban, akár más nyelvhasználati színtereken megjelenő – identitások jellemzése során.

7. Irodalom

Államadósság Kezelő Központ (AKK) 2012. A központi költségvetés bruttó adóssága.

<http://www.akk.hu/object.c693e119-153c-49bc-bc3d-71f805d83db1.ivy> (A letöltés ideje 2012.10.30.)

Boronkai Dóra 2009. *Bevezetés a társalgáselemzésbe*. Budapest: Ad Librum.

Bódi Zoltán 2010a. Misztikus óriások rombolják a netes közösségeket! *Netidők* 2010.11.21.

<http://netidok.postr.hu/misztikus-oriasok-romboljak-a-netes-kozossegeket>

(A letöltés ideje 2012.10.30.)

Bódi Zoltán 2010b. *Infoszótár. Informatikai fogalmak eredete, magyarázata és használata*.

Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Bucholtz, Mary 1999. „Why be normal?”: Language and identity practices in a community of nerd girls. *Language in Society* 1999: 203–223.

Bucholtz, Mary–Hall, Kira 2004. Language and Identity. In Duranti, Alessandro (ed.): *A Companion to Linguistic Anthropology*. Oxford: Blackwell. 369–394.

Bucholtz, Mary–Hall, Kira 2005. Identity and interaction: a sociocultural linguistic approach. *Discourse Studies* 2005/4–5: 585–614.

Croft, William–Cruse, D. Alan 2004. *Cognitive Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Donath, Judith S. 1999. Identity and deception in the virtual community. Kollock, Peter–Smith, Mark (eds.): *Communities in Cyberspace*. London: Routledge. 29–59.
- Eckert, Penelope–McConall-Ginet, Saly 1992. Think practically and look locally: Language and gender as community-based practice. *Annual Review of Anthropology* 1992: 461–490.
- Eckert, Penelope–McConall-Ginet, Saly 1995. Constructing meaning, constructing selves: Snapshots of language, gender and class from Belten High. In Hall, Kira–Bucholtz, Mary (eds.): *Gender articulated: Language and the socially constructed self*. London: Routledge. 459–507.
- Ess, Charles 2007. Internet research ethics. In Joinson, Adam N. – McKenna, Katelyn Y.A. – Postmes, Tom – Reips, Ulf-Dietrich (eds.): *Oxford Handbook of Internet Psychology*. Oxford: Oxford University Press. 487–502.
- Fábián Tamás 2012. Elbújhatnak-e a névtelen kommentelők? *Origó* 2012.05.30.
<http://www.origo.hu/techbazis/20120530-hiaba-nyomoz-a-rendorseg-a-nevtelenul-kommentelo-trollok-utan.html> (A letöltés ideje 2012.10.30.)
- Hancock, Jeffrey T. 2007. Digital deception: why, when and how people lie online. In Joinson, Adam N. – McKenna, Katelyn Y.A. – Postmes, Tom – Reips, Ulf-Dietrich (eds.): *Oxford Handbook of Internet Psychology*. Oxford: Oxford University Press. 289–302.
- Hardaker, Claire 2010. Trolling in asynchronous computer-mediated communication: From user discussions to academic definitions. *Journal of Politeness Research. Language, Behaviour, Culture* 2010/2: 215–242.
- Herring, Susan C.–Job-Sluder, Kirk–Scheckler, Rebecca–Barab, Sasha 2002. Searching for Safety Online: Managing „Trolling in a Feminist Forum. *The Information Society* 2002: 371–384.
- Kasher, Asa 1998. *Pragmatics. Critical Concepts*. London: Routledge.
- Kövecses Zoltán–Benczes Réka 2010. *Kognitív nyelvészet*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2012a. Gyorstájékoztató a Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb adataiból 77. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/gde/gde21203.pdf> (A letöltés ideje 2012.10.30.)
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2012b. Gyorstájékoztató a Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb adataiból 124. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/gde/gde21206.pdf> (A letöltés ideje 2012.10.30.)
- Mclaughlin, Caithlin–Vitak, Jessica–Crouse, Julia 2011. Online Identity Construction and

- Expectations of Future Interaction. *Proceedings of the 44th Hawaii International Conference on System Sciences*.
<http://csdl2.computer.org/comp/proceedings/hicss/2011/4282/00/07-05-10.pdf>.
 (A letöltés ideje 2012.10.30.)
- Mullen, Tony–Malouf, Robert 2006. A Preliminary Investigation into Sentiment Analysis of Informal Political Discourse. In *Proceedings of AAAI-2006 Spring Symposium on Computational Approaches to Analyzing Weblogs*.
<http://www-rohan.sdsu.edu/~malouf/pubs/aaai-politics.pdf> (A letöltés ideje 2012.10.30.)
- Petykó Márton 2012. A blog műfaji jellemzőinek korpuszalapú vizsgálata. *Magyar Nyelvőr* 2012/1: 45–72.
- Rosenberg, Jenny–Egbert, Nicole 2011. Online Impression Management: Personality Traits and Concerns for Secondary Goals as Predictors of Self-Presentation Tactics on Facebook. *Journal of Computer-Mediated Communication* 2011/1: 1–18.
- Sanders, Ted–Spooren, Wilbert 2007. Discourse and Text Structure. In Geeraerts, Dirk–Cuyckens, Hubert (eds.): *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford: Oxford University Press. 916–944.
- Sandra, Dominiek–Östman, Jan-Ola–Verschuere, Jef 2009. *Cognition and Pragmatics*. Amsterdam: John Benjamins.
- Searle, John Rogers 1975. A taxonomy of illocutionary acts. In Gunderson, Keith (ed.): *Language, Mind and Knowledge. Minnesota Studies in the Philosophy of Science 7*. Minneapolis: University of Minnesota Press. 344–369.
- Sharifian, Farzad 2008. Distributed, emergent cultural cognition, conceptualisation and language. In Frank, Roslyn M–Dirven, René–Ziemke, Tom–Bernárdez, Enrique (eds.): *Body, Language and Mind Vol 2: Sociocultural Situatedness*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter. 2008: 109–136.
- Shin, Jason 2008. Morality and Internet Behavior: A Study of the Internet Troll and its relation with morality on the Internet. *Technology and Teacher Education Annual Review* 2008/5: 28–34.
- Szabó P. Ádám 2012. A trollok etetése tilos! Mit tegyünk, ha online provokációval szembesülünk? *Hetek* 2012.04.06.
http://www.hetek.hu/eletmod/201204/a_trollok_etetese_tilos
 (A letöltés ideje 2012.10.30.)
- Szili Katalin 2004. *Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata*. Budapest: Tinta Könyvkiadó

- Tamalo, Alessandro–Ligorio, M. Beatrice 2000. *Identity in the Cyberspace: the Social Construction of Identity through On-line Virtual Interactions*.
<http://www.activeworlds.com/edu/research/identity.pdf>. (A letöltés ideje: 2012.10.30.)
- Tátrai Szilárd 2004. A kontextus fogalmáról. *Magyar Nyelvőr* 2004/4: 479–494.
- Tátrai Szilárd 2011. *Bevezetés a pragmatikába. Funkcionális kognitív megközelítés*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Tolcsvai Nagy Gábor 2010. Kognitív szemantika. Nyitra: Konstantin Filozófus Egyetem.
- Tuggy, David. 2007. Schematicity. In Geeraerts, Dirk–Cuyckens, Hubert (eds.): *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford: Oxford University Press. 82–116.
- Verschueren, Jef 2000. Notes on the Role of Metapragmatic Awareness in Language Use. *Pragmatics* 2000/4: 439–456.
- Veszelszki, Ágnes 2011. Image and Self-representation. In Benedek, András–Nyíri, Kristóf (eds.): *Images in Language. Metaphors and Metamorphoses*. Visual Learning Vol. 1. Frankfurt am Main: Peter Lang. 125–136.

8. Mellékletek

8.1. A korpuszban szereplő diskurzusok listája (A letöltés ideje 2012.09.30.)

A Kard (<http://kard.blog.hu>)

A féleuropai szakács boszorkánykonyhája

(http://kard.blog.hu/2012/07/28/feleuropai_szakacs)

A magyar, aki dombra megy fel a pofonért?

(http://kard.blog.hu/2012/07/08/a_magyar_aki_dombra_megy_fel_a_pofonert)

A manyup hazugság tanulságai

(http://kard.blog.hu/2012/07/31/a_manyup-hazugsag_tanulsagai)

Az egynyelvű és egyszokású jobboldal

(http://kard.blog.hu/2012/07/30/az_egynyelvu_es_egyszokasu_jobboldal)

Így neveld a pártfogódat

(http://kard.blog.hu/2012/08/21/igy_neveld_a_partfogodat)

Miért nem tud kitörni az LMP?

(http://kard.blog.hu/2012/02/06/miert_nem_tud_kitorni_az_lmp)

Politikai távoltage

(http://kard.blog.hu/2012/08/01/politikai_tavoltage)

Selmeczi Gabriella a Közgép szóvivője lett?

(http://kard.blog.hu/2012/07/11/selmeczi_gabriella_a_kozgep_szovivoje lett)

Trianon – mi kell a sérelmi politika végéhez?

(http://kard.blog.hu/2012/08/18/trianon_mi_kell_a_serelmi_politika_vegehez)

A TASZ jelenti (<http://ataszjelenti.blog.hu>)

A fiatalok nem tüntetnek antidrog táblákkal

(http://ataszjelenti.blog.hu/2012/04/18/a_fiatalok_nem_tuntetnek_antidrog_tablakkal)

Az alaptörvény a legkisszerűbb közös többszörös

(http://ataszjelenti.blog.hu/2012/05/24/az_alaptorveny_a_legkisszerubb_kozos_tobbszoros)

Fiatalok tömegeit bélyegzi meg a kormány

(<http://ataszjelenti.blog.hu/2012/06/26/stigma>)

Kell-e kötelező védőoltás?

(http://ataszjelenti.blog.hu/2012/04/02/kell_e_kotelezo_vedooltas_es_fel_lehet_tenni_ezt_a_kerdest)

Uj Péter szaros cikke: diadal a Kúrián

(http://ataszjelenti.blog.hu/2012/05/14/uj_peter_szaros_cikke_diadal_a_kurian)

Boldogok a sajtókészítők (<http://boldogokasajtkeszitok.blog.hu>)

A nagy erőszakmentesítés

(http://boldogokasajtkeszitok.blog.hu/2010/12/15/a_nagy_eroszakmentesites)

Szent István bárgyú öröksége

(http://boldogokasajtkeszitok.blog.hu/2012/08/20/szent_istvan_bargyu_oroksege)

Dél-Buda másképp (<http://delbudamaskepp.blog.hu>)

Parlamenten belüli erőszak

(http://delbudamaskepp.blog.hu/2012/09/11/parlamenten_beluli_eroszak#c17771157)

Egyenlítő (<http://egyenlito.blog.hu>)

A kormányzóvivő most a fideszes devizabűnözést ismerte el

(http://egyenlito.blog.hu/2011/08/18/a_kormanysozivovo_most_a_fideszes_devizabunozest_ismerte_el)

Átverés a kalóznaszádon

http://egyenlito.blog.hu/2011/12/02/atveres_a_kaloznaszadon

Hogyan legyünk jó jobboldaliak és/vagy konzervatívok?

(http://egyenlito.blog.hu/2012/03/23/hogyan_legyunk_jo_jobboldaliak_es_vagy_konzervativok)

Közoktatási törvény – hazugságok hálója

(http://egyenlito.blog.hu/2011/11/02/kozoktatasi_torveny_hazugsagok_haloja)

Matolcsy a Nemzeti Együttműködés bástyája

(http://egyenlito.blog.hu/2011/11/24/matolcsy_a_nemzeti_egyuttmukodes_bastyaja)

Ne hazudj, Dajcstomi!

(http://egyenlito.blog.hu/2011/10/11/ne_hazudj_dajcstomi)

Tovább szervezi bulijait a West Balkán-vádlott

(http://egyenlito.blog.hu/2011/08/27/tovabb_szervezi_bulijait_a_west_balkan_vadlott)

Véleménynyilvánítás 2011.

(http://egyenlito.blog.hu/2011/10/06/velemenynyilvanitas_2011)

Viktor és a romkocsmák

(http://egyenlito.blog.hu/2012/07/01/viktor_es_a_romkocsmak)

Eldugott Zugblog (<http://zugblog.blogspot.com>)

IP cím, képlomás

(<http://zugblog.blogspot.hu/2012/02/ip-cim-keplomas.html>)

Mérgelődős, megenyhülős

(<http://zugblog.blogspot.hu/2012/03/mergelodos-megenyhulos.html>)

Felvidéki blog (<http://felvidek.blog.hu>)

Kampányszösszenet – tényektől buzerákig

(http://felvidek.blog.hu/2012/02/14/kampanyszosszenet_tenyektol_buzerakig)

Fent és lent (<http://fenteslent.blog.hu>)

A benzingőz legyőzheti a futóversenyeket

(http://fenteslent.blog.hu/2012/04/21/a_beningoz_legyozheti_a_futoversenyeket)

Akit a nyomor füstje megcsapott...

(http://fenteslent.blog.hu/2012/05/04/akit_a_nyomor_fustje_megcsapott)

Az adóspirál vége

(http://fenteslent.blog.hu/2012/01/29/az_adospiral_vege)

Az eltűnt kibaszott jó könyv nyomában

(http://fenteslent.blog.hu/2012/02/03/az_eltunt_kibaszott_jo_konyv_nyomaban)

Jézus a pártját keresi

(http://fenteslent.blog.hu/2012/06/18/jezus_a_partjat_keresi)

Magyarország, hogy szeretlek?

(http://fenteslent.blog.hu/2012/02/28/magyarorszag_hogy_szeretlek)

Öncélú demonstráció a baltás kapcsán

(http://fenteslent.blog.hu/2012/09/05/oncelu_demonstracio_a_baltas_kapcsan)

Fideszfigyelő (<http://fideszfigyelo.blog.hu>)

Állami pénz, Mahir, Békemenet reklám?

(http://fideszfigyelo.blog.hu/2012/03/11/allami_penz_mahir_bekemenet_reklam)

Kósa szavára esett a tőzsde és zuhant a forint

(http://fideszfigyelo.blog.hu/2010/06/03/kosa_szavara_zuhan_a_tozsde_es_esik_a_forint)

Orwell biztos?

(http://fideszfigyelo.blog.hu/2010/01/14/orwell_biztos)

Haza és haladás (<http://hazaeshaladas.blog.hu>)

Az Alaptörvény köszöntése

(http://hazaeshaladas.blog.hu/2012/01/02/az_alaptorveny_koszontese_1)

Átbillenteni, visszaszerezni, meghódítani

(http://hazaeshaladas.blog.hu/2012/08/16/atbillenteni_visszaszerezni_meghodontani)

Lehetséges konvergenciapályák

(http://hazaeshaladas.blog.hu/2011/05/27/lehetseges_konvergenciapalyak)

Leszakadó Magyarország – kockázatelemzés a költségvetésről és a konvergenciaprogramról

(http://hazaeshaladas.blog.hu/2012/07/20/leszakado_magyarorszag_kockazatelemzes_a_koltse_gvetesrol_es_a_konvergenciaprogramrol)

Karácsony Gergely blogja (<http://karacsonygergely.blog.hu>)

Mit kapott a magyar kultúra a fülkeforradalomtól?

(http://karacsonygergely.blog.hu/2012/04/11/mit_kapott_a_nemzeti_kultura_a_fulkeforradlomtol)

KatPol (<http://katpol.blog.hu/>)

88 ok, amiért nem írunk a Tigrisről

(http://katpol.blog.hu/2011/07/03/88_ok_amiert_nem_irunk_cikket_a_tigrisrol?fullcommentlist=1#comments)

Akik rászólgáltak a kivételezett bánásmódra

(http://katpol.blog.hu/2010/09/21/knn_a_nuklearis_proliferacio_oromei)

Einsatzgruppe Gaza

(http://katpol.blog.hu/2010/06/01/ajanlo_einsatzgruppe_gaza)

Ha kinyitna a KatPol kocsmá...

(http://katpol.blog.hu/2012/01/16/ha_kinyitna_a_katpol_kocsm)

Kettős Mércé (<http://magyarinfo.blog.hu>)

A belpolitikai jelentősége is fontos a baltás konfliktusnak

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/09/02/a_belpolitikai_jelentosege_is_fontos_a_baltas_konfliktusnak)

A Fidesz-képviselő felesége is földbirtokos lett

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/06/22/a_fidesz-kepviselo_felesege_is_foldbirtokos lett)

A kör bezárul

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/05/18/a_kor_bezarul_2)

Az elitóvoda a kormány Magyarország képe

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/08/07/az_elitovoda_a_kormany_magyarorszag_kepe#c17497394)

Egyenruhások fehér lovon

(http://magyarinfo.blog.hu/2008/11/15/egyenruhások_feher_lovon?fullcommentlist=1#comments)

Évi 22 ezer forint pluszba fog kerülni mindenkinek a költségvetés tömködése?

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/06/15/evi_22_ezer_forint_pluszba_fog_kerulni_mindenkinek_a_koltsegvetes_tomkodese)

Így szereti a Fidesz az ellenzéket

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/04/14/igy_szereti_a_fidesz_az_ellenzeket?fullcommentlist=1#comments)

Hogyan azonosítsuk az igazi nációkat?

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/07/18/hogyan_azonositsuk_az_igazi_nacikat)

Kődobálás Devecserben a Jobbik tüntetésén

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/08/06/betyarsereg_jobbik_devecserben_miro_l_hallgat_a_media?fullcommentlist=1#comments)

Orbán csak a demokrácia szolgája

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/07/26/orban_csak_a_demokracia_szolgaja?fullcommentlist=1#c17411445)

Senki ne használja hazaárulózásra közös sikereinket!

(http://magyarinfo.blog.hu/2012/08/02/senki_se_hasznalja_hazaarulozasra_kozos_sikereinket?fullcommentlist=1#comments)

Képviselő Funky (<http://kepviselofunky.blog.hu/>)

Cser Palkovics András kihívott párbajozni egy trollt

(http://kepviselofunky.blog.hu/2011/06/23/cser_palkovics_imre_kihivott_parbajozni_egy_trollt)

Kívül tágasabb (<http://kivultagasabb.blog.hu>)

Lefejezett holttestek és tömegsírok

(http://kivultagasabb.blog.hu/2012/08/12/lefejezett_holttestek_es_tomegsirok)

Tíz dolog, amit nem vihetsz az Olimpiára

(http://kivultagasabb.blog.hu/2012/07/22/tiz_dolog_amit_nem_vihetsz_az_olimpiara#c17373915)

Konzervatórium (<http://konzervatorium.blog.hu>)

A mechanikus narancsmédia törvénye

(http://konzervatorium.blog.hu/2010/12/06/a_mechanikus_narancsmedia_torvenye)

Hülye magyar

(http://konzervatorium.blog.hu/2012/04/24/hulye_magyar)

Kormány vs. tüntetők: gonzó gondolatok

(http://konzervatorium.blog.hu/2012/01/04/hetfoi_tuntetes)

Schmitt Pálnak le kell mondania

(http://konzervatorium.blog.hu/2012/03/31/schmitt_palnak_le_kell_mondania)

Korpress (<http://korpress.blogspot.hu>)

Troll a kitarató netes köcsög

(<http://korpess.blogspot.hu/2011/01/troll-kitarto-netes-kocsog.html>)

Kötöttségek nélkül (<http://fedor.blog.hu/>)

EU-ellenes hangulatkeltés

(http://fedor.blog.hu/2011/12/01/eu_ellenes_hangulatkeltes)

Ki akar itt gyűlölködő csetepatét?

(http://fedor.blog.hu/2012/03/13/ki_is_akar_itt_gyulolkodo_csetepatet)

Mire készülnek Orbánék?

(http://fedor.blog.hu/2012/09/07/mire_keszulnek_orbanek)

Kumin szerint (<http://kuminszerint.blog.hu>)

Adósmentés amerikai módra

(http://kuminszerint.blog.hu/2011/09/13/adosmentes_amerikai_modra)

Breivik, az európai szélsőjobb és a Jobbik

(http://kuminszerint.blog.hu/2011/07/27/breivik_az_europai_szelsojobb_es_a_jobbik)

Erre talán még a kuruc.info sem számított

(http://kuminszerint.blog.hu/2011/03/20/erre_talan_meg_a_kuruc_info_sem_szamitott)

Pártszavazás után

(http://kuminszerint.blog.hu/2011/07/03/partzavazas_utan)

Lokális klímaváltozás (<http://lehetmas.blog.hu>)

A kormány hátat fordít a szegényeknek

(http://lehetmas.blog.hu/2011/02/13/a_kormany_hatat_fordit_a_szegenyeknek)

Az szdsz-es szerint csak csalással mehet

(http://lehetmas.blog.hu/2009/05/04/az_szdsz_es_szerintcsak_csalassal_mehet)

Az utolsó felvonás

(http://lehetmas.blog.hu/2009/06/05/az_utoolso_felvonas)

Mentsük meg a Dunakeszi tőzeglápot

(http://lehetmas.blog.hu/2009/12/10/mentsuk_meg_a_dunakeszi_tozeglapot)

Nem a Fidesz tartja láncon az LMP-t, hanem fordítva

(http://lehetmas.blog.hu/2010/03/14/nem_a_fidesz_tartja_lancon_az_lmp_t_hanem_forditva_1)

Nem lehet más az MSZP

(http://lehetmas.blog.hu/2010/04/19/nem_lehet_mas_az_mszp)

Szaporodó minaretek

(http://lehetmas.blog.hu/2009/12/01/szaporodo_minaretek#c7846009)

Mandiner (<http://mandiner.blog.hu>)

A Facebook kígyó és a média

(http://mandiner.hu/cikk/20120106_pecsi_ferenc_a_facebook_kigyos_a_media)

A liberális kétségbeesésről

(http://mandiner.blog.hu/2012/02/24/a_liberalis_ketsegbeesesrol_i)

Amit a minisztériumban nem tudnak

(http://mandiner.hu/cikk/20120903_sabater_amit_a_miniszteriumban_nem_tudnak)

Az európai álom vége

(http://mandiner.blog.hu/2012/07/31/az_europai_alom_vege)

Államcsőd fenyeget – mi várható?

(http://mandiner.hu/cikk/allamcsod_fenyeget_mi_varhato)

Bándy Kata, a halálbüntetés és a gyász vámszedői

(http://mandiner.blog.hu/2012/07/16/bandy_kata_a_halalbuntetes_es_a_gyasz_vamszedoi)

Elsüllyedt Matolcsy Ezüst Hajója?

(http://mandiner.hu/cikk/20120915_elsullyed_matolcsy_ezust_hajoja)

Elvették Schmitt Pál doktori címét

(http://mandiner.hu/cikk/20120329_kezdemenyezik_schmitt_doktorijanak_visszavonast)

Hogyan lehetne Morvai mellett szóhoz jutni?

(http://mandiner.blog.hu/2010/03/23/hogyan_lehetne_morvai_mellett_szohoz_jutni)

Járókelők zsidókurválták le a NOL riporterét

(http://mandiner.hu/cikk/20120604_jarokelok_zsidokurvastak_le_a_nol_riporteret)

Jobbik: Áder János szakítsa meg izraeli útját

(http://mandiner.hu/cikk/20120717_jobbik_ader_janos_szakitsa_meg_izraeli_utjat)

Kormányablak a restikben

(http://mandiner.hu/cikk/20111007_kormanyablak_a_restikben)

Meg lehet egyezni az IMF-fel

(http://mandiner.hu/cikk/20120910_heim_peter_meg_lehet_egyezni_az_imf_fel)

MSZP: A TEK lekörözte George Lucast

(http://mandiner.hu/cikk/20120912_mszp_a_tek_lekorozte_george_lukast)

Nyílt levél az amerikai népszaváchoz

(http://mandiner.hu/cikk/20110901_nyilt_level_az_amerikai_nepszavahoz)

Örmény miniszter: megdöbrentő a magyar magatartás

(http://mandiner.hu/cikk/20120911_ormeny_miniszter_megdobrento_a_magyar_magatartas)

Szlovénia – megkopott a szomszéd zöldje

(http://mandiner.blog.hu/2012/06/28/szlovenia_valsg_11253?fullcommentlist=1#comments)

Tiszaeszlározás a parlamentben

(http://mandiner.blog.hu/2012/04/04/tiszaeszlarozas_a_parlamentben)

Trollok támadása

(http://mandiner.hu/cikk/20110130_trollok_tamadasa)

Trollszelídítés a Mandineren

(http://mandiner.blog.hu/2012/08/17/trollszelidites_a_mandineren)

Ubul létezik

(http://mandiner.hu/cikk/20110201_ubul_letezik)

Valahol Salgótarjánban

(http://mandiner.blog.hu/2012/03/22/valahol_salgotarjanban)

Maria blogja (<http://maria.blog.hu>)

A bloggerek Kassákja

(http://maria.blog.hu/2010/12/31/a_bloggerek_kassakja)

Mindenkit érint (<http://mindenkiterint.postr.hu/>)

Munkahelyi „etikett”

(<http://mindenkiterint.postr.hu/munkahelyi-etikett>)

Nem tetszik a rendszer?! (<http://nemtetszikarendszer.blog.hu>)

100 ezren kiáltották: nem tetszik!

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2011/10/23/koszonjuk_102?fullcommentlist=1#comments)

A demokrácia hal meg ebben a rendszerben

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2011/10/27/most_kene_abbahagyni_2?fullcommentlist=1#comments)

A március 15-i bejelentés története

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2012/02/18/a_marcius_15_i_bejelentes_tortenete?fullcommentlist=1#comments)

Elszakadt a cérna

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2011/12/24/elszakadt_4)

„Hitszegők lettünk, hullarablók”

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2012/09/02/_hitszegok_lettunk_hullarablok)

Jeremiás

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2011/12/15/jeremias_1)

Nemzeti, magyar

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2012/06/04/nemzeti_magyar)

Puncilázadás: vallásgyalázás vagy politikai kritika?

(http://nemtetszikarendszer.blog.hu/2012/08/18/_korda_gabor_puncilazadas_vallasgyalazas_vagy_politikai_kritika)

Nívó (<http://nivo.blog.hu/>)

100 milliárdot bukunk az idén az IMF nélkül

(http://nivo.blog.hu/2012/04/18/100_milliardot_bukunk_iden_imf_nelkul?fullcommentlist=1#comments)

A bank a lehetetlent várja el

(http://nivo.blog.hu/2012/07/09/cim-nelkul_12834?fullcommentlist=1#c17162339)

A világ leghülyébb adója

(http://nivo.blog.hu/2012/05/17/a_vilag_leghulyebb_adoja?fullcommentlist=1#comments)

Álláshirdetés: BKV jegypénztáros havi 110 ezerért

(http://nivo.blog.hu/2012/02/28/allashirdetes_bkv_jegypenztaros_havi_110_ezerert?fullcommentlist=1#comments)

Érdemes-e külföldre vándorolni minimálbéres munkáért?

(http://nivo.blog.hu/2012/02/27/kulfoldon_marha_jol_meg_lehet_elni_1?fullcommentlist=1#comments)

Hétfőn a déli órákban elterjedt a hír

(http://nivo.blog.hu/2012/03/19/hetfon_a_deli_orakban_elterjedt_a_hir?fullcommentlist=1#comments)

Holnap jó lesz kormánypártinak lenni

(http://nivo.blog.hu/2012/03/13/holnap_jo_lesz_kormanypartinak_lenni)

Már Török Gábor blogja is moderál

(http://nivo.blog.hu/2012/06/02/mar_torok_gabor_blogja_is_moderal)

Még mindig verhetetlen a Fidesz

(http://nivo.blog.hu/2012/04/21/verhetetlen_part_a_fidesz?fullcommentlist=1#comments)

Minimálbérből fogok élni – Első hét

(http://nivo.blog.hu/2012/01/07/minimalberbol_fogok_elni_első_het?fullcommentlist=1#comments)

Plágium – Mi a helyzet szent királyainkkal?

(http://nivo.blog.hu/2012/03/28/eldolt_ki_itt_a_demokrata?fullcommentlist=1#comments)

Orange Order (<http://orangeorder.blog.hu/>)

Miért lett szar a Mandiner?

(http://orangeorder.blog.hu/2012/06/14/miert_lett_szar_a_mandiner)

Örülünk, Vincent? (<http://orulunkvincent.blog.hu/>)

A hülyeség kis körei

(http://orulunkvincent.blog.hu/2012/04/15/a_hulyeseg_kis_korei)

Egy kép...

(http://orulunkvincent.blog.hu/2012/07/30/egy_kep_195)

Levél Hugh Grantnek

(http://orulunkvincent.blog.hu/2012/07/08/level_hugh_grantnek)

Petschauer és a patkány. Nemposzt

(http://orulunkvincent.blog.hu/2011/12/17/petschauer_es_a_patkany_nemposzt?fullcommentlist=1#comments)

Schmitt Pál tényleg ártatlan

(http://orulunkvincent.blog.hu/2012/04/07/schmitt_pal_tenyleg_artatlan)

Visszaélés minőségi élelemmel

(http://orulunkvincent.blog.hu/2012/07/22/visszaeles_minosegi_elelemmel)

Petőfi utca (<http://petofiuutca.blog.hu/>)

Bomba formában fejlődik Felesút

(http://petofiuutca.blog.hu/2012/05/21/bombaformaban_fejlodik_felcsut)

Nyilas pakkot kapott az oktatás

(http://petofiuutca.blog.hu/2012/06/06/nyilas_pakkot_kapott_az_oktatas)

Piroslap (<http://piroslapok.blog.hu>)

A radikáljobbos antitroll troll

(http://piroslapok.blog.hu/2010/01/28/az_antitroll_troll)

Egy tűzoltó levele

(http://piroslapok.blog.hu/2011/05/18/egy_tuzolto_levele)

Egymillióan buknak az egykulcsos adó miatt

(http://piroslapok.blog.hu/2011/02/21/egymillioan_buknak_az_egykulcsos_ado_miatt?fullcommentlist=1#comments)

Gyurcsány szabadságharcot hirdet Orbán ellen

(http://piroslapok.blog.hu/2010/10/14/gyurcsany_szabadsagharcot_hirdet_orban_ellen?fullcommentlist=1#comments)

Heller és Morvai az EU-Parlamentben a 2006-os, őszi zavargásokról

(http://piroslapok.blog.hu/2011/03/04/heller_es_morvai_magas_labdai_az_eu_parlamentben_a_2006_os_oszi_zavargasokrol?fullcommentlist=1#comments)

Hétfégi összefoglaló: Miért kedvelem Gyurcsány Ferencet, és miért nem?

(http://piroslapok.blog.hu/2011/06/20/hetvegi_osszefoglalo_miert_kedvelem_gyurcsany_ferencet_es_miert_nem?fullcommentlist=1#comments)

Jobbik, avagy mit üzen egy nem náci párt?

(http://piroslapok.blog.hu/2012/05/21/jobbig_avagy_mit_uzen_egy_nem_naci_part)

„Mindenki idióta – Ez Orbán hozzáállása” – interjú Cohn Bendittel

(http://piroslapok.blog.hu/2011/07/19/mindenki_idiota_ez_orban_hozzaallasa_interju_cohn_bendittel?fullcommentlist=1#comments)

Orbán Viktor, a norvég ámokfutó, és nyugat alkonya

(http://piroslapok.blog.hu/2011/07/24/orban_viktor_a_norveg_amokfuto_es_nyugat_alkonya?fullcommentlist=1#comments)

Pálffy István és a magánügy

(http://piroslapok.blog.hu/2011/01/25/palffy_istvan_es_a_maganugy?fullcommentlist=1#comments)

Pártweblapok az internet őskorszakából

(http://piroslapok.blog.hu/2010/11/14/part_weblapok_az_internet_oskorszakabol)

Utólag keresi a szüzességét a HírTV?

(http://piroslapok.blog.hu/2010/05/28/utolag_keresi_a_szuzesseget_a_hirtv)

Poldi bácsi megmondója (<http://poldi.blog.hu>)

A megfőzött béka visszanyal

(http://poldi.blog.hu/2012/03/17/a_megfozott_beka_visszanyal)

Eximbank: fontos – EU-IMF védőháló: nem fontos

(http://poldi.blog.hu/2012/05/07/eximbank_fontos_eu_imf_vedohalo_nem_fontos)

Nonprofit Orbán-beszédhez jutottunk

(http://poldi.blog.hu/2012/08/23/nonprofit_orban-beszed)

Nyílt levél a kormánypárti képviselőkhez

(http://poldi.blog.hu/2012/09/09/nyilt_level_a_kormanyparti_kepviselokhoz)

Regelve kergesd el!

(http://poldi.blog.hu/2012/08/22/regelve_kergesd_el)

Politikazabáló (<http://politikazabalo.blog.hu>)

Az új kormány lehetőségei és veszélyei – gyors SWOT

(http://politikazabalo.blog.hu/2010/04/26/az_uj_kormany_lehetosegei#c9597116)

Progresszív blog (<http://progressziv.blog.hu>)

A leghazugabb mondat

(http://progressziv.blog.hu/2012/02/07/a_leghazugabb_mondat?fullcommentlist=1#c15758446)

Viktor, ne segíts!

(http://progressziv.blog.hu/2012/07/25/viktor_ne_segits)

Sárdobáló (<http://sardobalo.blog.hu>)

Az értetlen Heti Válasz

(http://sardobalo.blog.hu/2011/03/12/az_ertetlen_heti_valasz)

Lemondani méltósággal?

(http://sardobalo.blog.hu/2010/05/12/lemondani_meltosaggal?fullcommentlist=1#comments)

Mit gondol Isten Schmitt Párról?

(http://sardobalo.blog.hu/2010/11/13/mit_gondol_isten_schmitt_palrol?fullcommentlist=1#comments)

Na ne.

(http://sardobalo.blog.hu/2010/12/14/na_ne_19)

Vége a picsogás idejének

(http://sardobalo.blog.hu/2010/03/03/vege_a_picsogas_idejenek)

Sorok között (<http://sorkoz.blog.hu>)

A demokrácia alternatívái

(http://sorkoz.blog.hu/2012/08/07/a_demokracia_alternativai)

A tévedhetetlenek kormánya

(http://sorkoz.blog.hu/2012/09/06/haduzenet_a_versenykepessegnek?fullcommentlist=1#comments)

Az IMF alkonya

(http://sorkoz.blog.hu/2012/04/22/az_imf_alkonya?fullcommentlist=1#comments)

Gyula és a kartell

(http://sorkoz.blog.hu/2012/08/13/gyula_es_a_kartell#c17539759)

Matolcsy titkos tanácsadói

(http://sorkoz.blog.hu/2012/06/30/a_konyv_amit_meg_senki_sem_olvasott)

Orbán utód – A trónörökös megszületett

(http://sorkoz.blog.hu/2012/05/27/a_tronorokos_megszuletett?fullcommentlist=1#comments)

Ténytár (<http://tenytar.blog.hu>)

A nemzeti államosítás kormánya – az első adag

(http://tenytar.blog.hu/2012/06/12/a_nemzeti_allamositas_kormanya_az_első_adag?fullcommentlist=1#comments)

Az asszony verve jó?

(http://tenytar.blog.hu/2012/07/12/az_asszony_verve_jo_180?fullcommentlist=1#comments)

Kommunista nyugdíjak visszavonása

(http://tenytar.blog.hu/2012/07/09/kommunista_nyugdijak_visszavonasa?fullcommentlist=1#comments)

Nemesi előjogok az új alkotmányban

(http://tenytar.blog.hu/2011/05/09/nemesi_elojogok_az_uj_alkotmanyban)

Schmitt: Doktor NO

(http://tenytar.blog.hu/2012/04/01/doktor_no?fullcommentlist=1#comments)

Velencei bizottság: vissza az Alkotmánybíróság jogköreit!

(http://tenytar.blog.hu/2012/06/21/velencei_bizottsag_vissza_az_alkotmanybirosag_jogkoreit#c17044404)

Törökgáborelemez (<http://torokgaborelemez.blog.hu>)

422. Most kell eldöntened

(http://torokgaborelemez.blog.hu/2011/12/21/422_most_kell_eldontened?fullcommentlist=1#comments)

455. Létre kell?

(http://torokgaborelemez.blog.hu/2012/05/15/455_letre_kell?fullcommentlist=1#comments)

Tükör (<http://tukor-liberalisoknak.nolblog.hu>)

Liberális aranyköpések

(http://tukor-liberalisoknak.nolblog.hu/archives/2012/08/27/Liberalis_aranykopesek/)

Varánusz (<http://varanus.blog.hu>)

Csintalan lesz Simicska strómanja?

(http://varanus.blog.hu/2012/08/18/csintalan_lesz_simicska_stromanja)

Elszólásból kormányprogram lett a másfél millió munkahely

(http://varanus.blog.hu/2012/08/27/elszolasbol_kormanyprogram_lett_a_masfel_millio_munkahely?fullcommentlist=1#comments)

Orbán: hazudtam reggel, éjjel és este

(http://varanus.blog.hu/2012/09/07/orban_hazudtam_reggel_ejjel_es_este?fullcommentlist=1#comments)

Tündérmeseország gazdasága: ó, ió, recesszió

(http://varanus.blog.hu/2012/08/15/tundermeseorszag_gazdasaga_o_io_recesszio?fullcommentlist=1#comments)

Viktor a kokizivatarban

(http://varanus.blog.hu/2011/12/17/viktor_a_kokizivatarban)

Vastagbőr (<http://vastagbor.blog.hu>)

2011!

(http://vastagbor.blog.hu/2011/01/01/2011_19)

A pénzért bármit

(http://vastagbor.blog.hu/2012/08/31/a_penzert_barmit)

A politikus nyáron is politikus

(http://vastagbor.blog.hu/2012/08/28/a_politikus_nyaron_is_politikus)

A telefonadó az ellenzék találmánya

(http://vastagbor.blog.hu/2012/04/23/_a_telefonado_az_ellenzek_talalmanya)

Amiknél fontosabb volt a mellény

(http://vastagbor.blog.hu/2010/05/19/amiknel_fontosabb_volt_a_melleny_1?fullcommentlist=1#comments)

Az erőből értő félázsiai ellenforradalmi származékoknak fel kell iratkozniuk

(http://vastagbor.blog.hu/2012/07/27/az_erobol_erto_felazsiai_ellenforradalmi_szarmazekoknak_fel_kell_iratkozniuk?fullcommentlist=1#comments)

Csoda történt: Schmitt Pál lemondott

(http://vastagbor.blog.hu/2012/04/02/csoda_tortent_schmitt_pal_lemondott?fullcommentlist=1#c16262650)

Ez bizony bukas: egykulcsos, sávós adórendszer hozzájárulással

(http://vastagbor.blog.hu/2011/09/21/ez_bizony_bukas?fullcommentlist=1#c14515538)

Karácsony a Blahán

(http://vastagbor.blog.hu/2011/12/27/karacsony_a_blahan?fullcommentlist=1#c15330933)

Ki mit tud kérdezni?

(http://vastagbor.blog.hu/2012/06/20/ki_mit_tud_kerdezni)

Kötelezően lépünk be a polgári szolgálatba

(http://vastagbor.blog.hu/2012/09/14/polgari_szolgalatba)

Ma este 15 perces Schmitt-show!

(http://vastagbor.blog.hu/2012/03/30/lemond_nemmond?fullcommentlist=1#comments)

Matolcsy és az Unicredit

(http://vastagbor.blog.hu/2012/01/31/matolcsy_es_az_unicredit)

Matolcsy megadóztatja a jegybankot és az államkincstárt. De vajon mit szól ehhez a jegybankelnök úr?

(http://vastagbor.blog.hu/2012/06/28/matolcsy_megadoztatjak_a_jegybankot_es_az_allamkincstart_mit_szol_ehhez_a_jegybankelnok_ur#c17099674)

Matolcsy újabb nagy ötlete

(http://vastagbor.blog.hu/2012/04/12/matolcsy_ujabb_nagy_otlete)

Nem iszik, nem nevet

(http://vastagbor.blog.hu/2012/05/14/nem_iszik_nem_nevet#c16640358)

Ordas nagy hazugság

(http://vastagbor.blog.hu/2012/09/07/ordas_nagy_hazugsag?fullcommentlist=1#comments)

Pali nem, de a SOTE rektora lemondott

(http://vastagbor.blog.hu/2012/04/02/pali_nem_a_rektor_lemondott?fullcommentlist=1#comments)

Percenként két apró matolcsyforinttal a szabadságharcért

(http://vastagbor.blog.hu/2012/04/23/percekent_ket_apro_matolcsyforinttal_a_szabadsagharcert)

Pont szabványméret

(http://vastagbor.blog.hu/2012/09/07/pont_szabvanymeret)

Simicska nagy taktikus

(http://vastagbor.blog.hu/2012/07/26/simicska_nagy_taktikus)

Világnézet (<http://vilagnezet.blog.hu>)

Tüntetés a magyar sajtószabadságért

(http://vilagnezet.blog.hu/2011/01/15/tuntetes_a_magyar_sajtoszabadsagert_2#c12197440)